

TERMENI DE REFERINȚĂ INIȚIATIVA EUROPEANĂ PRIVIND DEZVOLTAREA URBANĂ - ACȚIUNI INOVATOARE

A DOUA CERERE DE PROPUNERI IEDU-AI
31/05/2023 – 05/10/2023

31/05/2023

Co-funded by
the European Union

Cuprins

1.	INTRODUCERE	3
2.	AUTORITĂȚI ELIGIBILE - CINE POATE PARTICIPA.....	4
2.1	PRIMA CATEGORIE	5
2.2	A DOUA CATEGORIE	6
2.3	A TREIA CATEGORIE.....	7
2.4	CERINȚE COMUNE PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE ELIGIBILE	8
3.	THEMATIC ACOPERIRE TEMATICĂ PENTRU DOUA CERERE DE PROPUNERI IEDU-AI	9
3.1	ÎNVERZIREA ORAȘELOR.....	10
	DEFINIȚIA GENERALĂ ȘI CONTEXTUL GENERAL AL TEMEI „ÎNVERZIREA ORAȘELOR”	10
	RELEVANȚA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR URBANE	11
	SUGESTII PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE.....	13
	OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE.....	14
	INDICATORI DE REZULTAT ȘI DE REALIZARE.....	14
3.2	TURISM DURABIL	16
	DEFINIȚIA GENERALĂ ȘI CONTEXTUL GENERAL AL TEMEI „TURISM DURABIL”	16
	RELEVANȚA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR URBANE	18
	SUGESTII PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE.....	19
	OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE.....	20
	INDICATORI DE REZULTAT ȘI DE REALIZARE.....	20
3.3	VALORIFICAREA TALENTELOR ÎN ORAȘELE ÎN DECLIN	22
	DEFINIȚIA GENERALĂ ȘI CONTEXTUL TEMEI „VALORIFICAREA TALENTELOR ÎN ORAȘELE ÎN DECLIN”.	22
	RELEVANȚA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR URBANE	23
	SUGESTII PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE.....	25
	OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE.....	26
	INDICATORI DE REZULTAT ȘI DE REALIZARE.....	27
4.	FAZELE PROIECTULUI	29
5.	FUNDING PRINCIPII DE FINANȚARE	30
6.	GENERAREA ȘI ELABORAREA PROIECTELOR	32
6.1	PARTENERIAT	32
6.2	LOGICA DE INTERVENȚIE ȘI PLANUL DE LUCRU AFERENTE PROIECTULUI	35
6.3	SPRIJIN DIN PARTEA EXPERȚILOR.....	37
6.4	TRANSFER	37
6.5	CATEGORII DE COSTURI	40
7.	PROCESUL DE DEPUNERE A CANDIDATURII	41

8.	PROCESUL DE SELECȚIE	43
8.1	VERIFICAREA ELIGIBILITĂȚII	43
8.2	EVALUAREA STRATEGICĂ.....	44
8.3	EVALUAREA OPERAȚIONALĂ	45
8.4	SISTEMUL DE ACORDARE A PUNCTAJULUI ÎN CADRUL EVALUĂRII	46
8.5	CRITERII DE EXCLUDERE PENTRU SOLICITANȚII DE GRANTURI	47
9.	FAZA DE INIȚIERE ȘI CONTRACTARE	48
10.	CUM SĂ OBȚINEȚI ASISTENȚĂ.....	49
11.	DATE-CHEIE	49

1. INTRODUCERE

Pachetul legislativ privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027 include înființarea Inițiativei europene privind dezvoltarea urbană (prevăzută la articolul 12 din Regulamentul nr. 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune¹ - Regulamentul FEDR/FC) - un instrument al Uniunii Europene, **succesor al inițiativei „Acțiuni urbane inovatoare”, implementată în perioada de programare 2014-2020.** Această nouă inițiativă este un instrument esențial pentru a sprijini orașele de toate dimensiunile, pentru a consolida capacitățile și cunoștințele, pentru a sprijini inovarea și pentru a dezvolta soluții inovatoare transferabile și adaptabile la provocările urbane relevante pentru Uniunea Europeană (UE). Scopul final este de a inspira utilizarea programelor principale ale politicii de coeziune în zonele urbane cu inovații testate, în special cele care beneficiază de sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) pentru obiectivele specifice definite la articolul 3 din Regulamentul FEDR/FC² și de a consolida capacitățile de inovare ale orașelor în calitate de beneficiari sau intermediari în gestionarea acestor fonduri.

Unul dintre principalele obiective ale Inițiativei europene privind dezvoltarea urbană (IEDU) și, în special, ale componentei sale „Acțiuni inovatoare” (IEDU-AI), este de a furniza în continuare sprijinul introdus de Inițiativa privind acțiunile urbane inovatoare, **oferind autorităților urbane din întreaga Europă spațiul și resursele necesare pentru a identifica și a experimenta (prin intermediul unor proiecte pilot) noi răspunsuri inovatoare la provocările locale interconectate și complexe legate de dezvoltarea urbană durabilă.** Prin intermediul IEDU-AI, autoritățile urbane vor avea posibilitatea de a proba modul în care funcționează în practică soluții noi și netestate și cum răspund acestea la complexitatea vieții reale. Procesele și rezultatele experimentării vor fi urmărite de orașe partenere din alte țări (parteneri de transfer) pentru a sprijini și a consolida transferabilitatea și posibilitatea de reproducere a soluțiilor inovatoare testate în întreaga UE.

Autoritățile urbane ar trebui să profite de oportunitatea oferită de IEDU-AI pentru a testa abordări și metode de lucru inovatoare în afara domeniului de aplicare al „proiectelor obișnuite” (care ar putea fi finanțate prin intermediul surselor „tradiționale” de finanțare, inclusiv programele principale ale FEDR). IEDU-AI permite orașelor să transforme ideile ambițioase și creative în prototipuri care pot fi testate în medii urbane reale. Cu alte cuvinte, IEDU-AI sprijină proiectele pilot care sunt prea riscante pentru a fi finanțate din sursele tradiționale de finanțare, cu condiția ca acestea să fie foarte inovatoare și experimentale.

¹ Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. Obiectivele specifice vizate de FEDR vor fi specificate în fiecare cerere de propuneri pentru Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană - Acțiuni inovatoare.

² *Ibidem*.

Proiectele IEDU-AI sunt selectate prin intermediul unor cereri de propuneri referitoare la una sau mai multe teme propuse de Comisia Europeană (CE). IEDU dispune de un buget FEDR total de 450 de milioane EUR, din care 75% este alocat pentru a sprijini componenta IEDU-AI. **Fiecare proiect poate beneficia de o cofinanțare maximă de 5 milioane EUR din partea FEDR, iar implementarea proiectului ar trebui să aibă loc într-o perioadă maximă de 3,5 ani .**

IEDU este gestionat de Direcția Generală Politică Regională și Urbană a CE (DG REGIO) prin gestiune indirectă. CE a desemnat regiunea Hauts-de-France (Franța) ca entitate căreia i-a fost încredințată execuția pentru implementarea IEDU. Secretariatul permanent al IEDU a fost creat pentru a sprijini entitatea căreia i-a fost încredințată execuția și pentru a asigura gestionarea zilnică a IEDU.

Prin intermediul prezenților termeni de referință entitatea căreia i-a fost încredințată execuția invită autoritățile eligibile să prezinte propuneri de proiecte în cadrul doua cereri de propuneri IEDU-AI. Pentru această cerere de propuneri se alocă un buget indicativ de 120 milioane EUR din FEDR.

Prezentul document stabilește cerințele și procesul care trebuie urmate pentru doua cerere de propuneri IEDU-AI. Acesta trebuie citit în coroborare cu Ghidul IEDU-AI, cu documentul de lucru orientativ „Formularul de candidatură” (*Application Form Courtesy Working Document*) și cu alte documente publicate pe site-ul web al IEDU în cadrul prezentei cereri de propuneri.

2. AUTORITĂȚI ELIGIBILE - CINE POATE PARTICIPA

Următoarele autorități pot solicita sprijin pentru realizarea IEDU-AI:

- **Prima categorie:** Orice autoritate urbană a unei unități administrative locale definite în funcție de gradul de urbanizare (DEGURBA) al Eurostat ca orașe, localități sau suburbii (corespunzător codului DEGURBA 1 sau DEGURBA 2 al Eurostat) cu o populație de cel puțin 50 000 de locuitori.
- **A doua categorie:** O asociere sau o grupare de autorități urbane cu statut juridic de aglomerație organizată compusă din unități administrative locale, în care majoritatea (cel puțin 51%) locuitorilor locuiesc în unități administrative locale definite în funcție de gradul de urbanizare (DEGURBA) al Eurostat ca orașe, localități sau suburbii (corespunzător codului DEGURBA 1 sau DEGURBA 2) și în care populația totală combinată este de cel puțin 50 000 de locuitori.
- **A treia categorie:** O asociere sau o grupare de autorități urbane fără statut juridic de aglomerație organizate în care toate autoritățile urbane implicate (autoritatea urbană principală și autoritățile urbane asociate) sunt unități administrative locale definite în funcție de gradul de urbanizare (DEGURBA) de Eurostat ca orașe, localități sau suburbii (corespunzător codului

DEGURBA 1 sau DEGURBA 2) și în care populația totală combinată (autoritatea urbană principală și autoritățile urbane asociate) este de cel puțin 50 000 de locuitori.

Numai autoritățile urbane eligibile, așa cum sunt definite mai sus, pot depune un formular de candidatură în cadrul cererii de propuneri IEDU-AI.

Definiția unităților administrative locale, precum și clasificarea în funcție de gradul de urbanizare și cifrele privind numărul de locuitori se bazează pe informațiile furnizate în tabelul de corespondență IEDU-AI (Tabelul de corespondență LAU – NUTS 2021, EU-27 și AELS / țările candidate disponibile. anul 2021 ("EUI-IA_Call2_Correspondence_table": https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2023-05/EUI-IA_Correspondence_table.xlsx). Acest tabel va fi utilizat ca principal document de referință pentru verificarea eligibilității. Solicitanții sunt invitați să consulte tabelul de corespondență pentru a-și verifica eligibilitatea și pentru a furniza informații privind unitățile administrative locale incluse în limitele lor administrative și cifrele referitoare la numărul de locuitori. Se recomandă insistent efectuarea unei autoevaluări a eligibilității (pe baza tabelului de corespondență menționat mai sus) înainte de a completa formularul de candidatură. În cazul unor lacune, neconcordanțe sau îndoieli cu privire la interpretarea datelor incluse în tabelul de corespondență IEDU-AI, solicitanților li se recomandă să contacteze Secretariatul permanent înainte de a completa și de a trimite formularul de candidatură. În timpul procedurii de selecție, Secretariatul permanent va efectua verificarea eligibilității exclusiv pe baza informațiilor completate în formularul de candidatură. În cazurile în care statutul de candidat eligibil al solicitantului este incert, Secretariatul permanent va lua legătura cu toți partenerii relevanți, inclusiv cu Eurostat, pentru a determina eligibilitatea.

2.1 PRIMA CATEGORIE

- Municipality/consiliile locale/districtele ale căror limite administrative corespund unei singure unități administrative locale. În acest caz, unitatea administrativă locală trebuie clasificată ca oraș, localitate și suburbie în funcție de gradul de urbanizare (codul 1 și/sau 2 din tabelul de corespondență - coloana „Grad de urbanizare”) și are cel puțin 50 000 de locuitori.
- Municipality/consiliile locale ale căror limite administrative includ mai multe unități administrative locale. Acesta este cazul municipalităților/consiliilor locale din Portugalia, Irlanda, Grecia, Malta și Letonia, unde definiția Eurostat a unității administrative locale nu corespunde municipalităților/consiliilor locale, ci unităților inframunicipale (parohii) sau unităților statistice (circumscripții electorale). În acest caz, municipalitatea/consiliul local poate fi eligibil numai dacă are un total de 50 000 de locuitori și dacă majoritatea (cel puțin 51% din locuitori) locuiesc în unități administrative locale clasificate ca orașe, localități sau suburbii în funcție de gradul de urbanizare (codul 1 și/sau 2 din tabelul de corespondență - coloana „Grad de urbanizare”).

2.2 A DOUA CATEGORIE

Aglomerări organizate care reprezintă o asocierie/grupare de autorități urbane și care îndeplinesc următoarele criterii:

- Să fie recunoscută oficial ca nivel de administrare locală (diferit de nivelul regional și provincial) prin legislația națională, cu obligația municipalității/consiliilor locale de a adera la organizația supramunicipală (prin urmare, în această categorie nu sunt incluse asocierile care sunt compuse pe bază de voluntariat, pentru un scop specific și/sau cu o durată limitată).
- Să fie compusă numai din municipalități/consilii locale (prin urmare, în această categorie nu sunt incluse asocierile care implică alte instituții, cum ar fi universități, camere de comerț etc.).
- Să dispună de competențe specifice stabilite prin legislația națională, delegate de municipalitățile implicate în domenii de politică relevante pentru proiectul IEDU-AI. Asocierile sunt invitate să furnizeze cadrului juridic național referințe exacte. Aglomerările organizate trebuie să dispună de competențe exclusive de proiectare și punere în aplicare în domenii de politică relevante pentru proiectul IEDU-AI.
- Să dispună de o structură politică (cu o reprezentare indirectă a municipalităților implicate) și administrativă (personal dedicat) specifică.

Exemple de aglomerări organizate eligibile în cadrul IEDU-AI sunt:

- Franța: *Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT) și Communautés de Communes*.
- Italia: Numai *Città Metropolitane* și *Unione di Comuni*. Vă rugăm să rețineți că nu sunt eligibile *Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni* sau orice altă aglomerare organizată care nu este considerată autoritate locală de către legislația națională italiană (*Testo Unico degli Enti Locali*).
- Germania: *Landkreis*.
- Spania: *Mancomunidades* și *Area Metropolitana de Barcelona*. Vă rugăm să rețineți că „*Diputaciones provinciales*” (guverne provinciale) sunt considerate organisme provinciale și, prin urmare, nu sunt recunoscute ca aglomerări organizate eligibile.
- Portugalia: *Comunidades Intermunicipais (CIMS)*.

Grupările europene de cooperare teritorială (GECT) ale căror parteneriate sunt compuse numai din autorități urbane (cum sunt definite mai sus) și care dispun de competențe specifice pentru elaborarea și punerea în aplicare a politicilor relevante pentru cererea de propuneri IEDU-AI sunt considerate aglomerări organizate și, prin urmare, pot candida în cadrul cererilor de propuneri IEDU-AI în calitate de

autorități urbane principale sau asociate. GECT-urile ale căror parteneriate includ alte organizații (de exemplu: state membre, autorități regionale, asociații, universități etc.) nu sunt considerate aglomerări organizate și nu pot candida în calitate de autorități urbane principale sau asociate, dar se pot alătura în calitate de parteneri de execuție în cadrul unei propuneri depuse de o autoritate urbană eligibilă.

În cadrul IEDU-AI, aglomerările organizate sunt considerate ca fiind o singură autoritate urbană care reprezintă toate municipalitățile/consiliile locale implicate. Din acest motiv, într-o proiect de propunere depus de o aglomerare organizată, aceasta trebuie indicată ca autoritate urbană principală. Pentru a verifica eligibilitatea aglomerărilor organizate, Secretariatul permanent va verifica dacă numărul total de locuitori este de cel puțin 50 000 și dacă majoritatea (cel puțin 51% din locuitori) locuiesc în unități administrative locale implicate în aglomerare și care sunt clasificate ca orașe, localități sau suburbii în funcție de gradul de urbanizare.

2.3 A TREIA CATEGORIE

Orice asociere de autorități urbane (asocieri naționale/regionale de autorități urbane, pacte teritoriale, districte de dezvoltare etc.), precum și autoritățile urbane individuale fără acorduri de cooperare formalizate, dar care doresc să solicite sprijin în comun, pot depune o cerere identificând o autoritate urbană principală dintre municipalitățile/consiliile locale implicate și înscriindu-le pe celelalte ca autorități urbane asociate.

Pentru a fi eligibile, toate autoritățile urbane implicate (autoritățile urbane principale și asociate) trebuie să fie recunoscute ca unități administrative locale și să fie clasificate ca orașe, localități sau suburbii în funcție de gradul de urbanizare al Eurostat (cod DEGURBA 1 sau DEGURBA 2). În cazul autorităților urbane ale căror limite administrative includ mai multe unități administrative locale, se aplică aceleași reguli pentru definirea gradului de urbanizare, descrise la punctul 2.1. Relația dintre autoritatea urbană principală și autoritățile urbane asociate nu trebuie să fie formalizată la momentul depunerii formularului de candidatură. În cazul în care propunerea este aprobată și sprijinită, relația va trebui să fie formalizată în cadrul unui formular de acord de parteneriat (Secretariatul permanent va pune un model la dispoziția autorității urbane principale).

Experiențele anterioare arată că proiectele individuale realizate de asocieri sau de grupări de orașe fără statut de aglomerare organizată și care cuprind mai mult de trei autorități urbane (autorități urbane principale și asociate) fără contiguitate teritorială riscă să își piardă coerența și să aibă dificultăți în obținerea de rezultate semnificative. Astfel, se recomandă ca asocierile și/sau grupările de autorități urbane (fără statut de aglomerări organizate) care doresc să solicite sprijin să fie contigue din punct de vedere teritorial și să încerce să limiteze numărul de autorități urbane asociate implicate.

2.4 CERINȚE COMUNE PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE ELIGIBILE

În plus față de principiile prezentate mai sus pentru fiecare categorie specifică de autorități urbane eligibile, următoarele principii se aplică tuturor autorităților urbane eligibile în cadrul IEDU-AI:

- Toate autoritățile urbane trebuie să fie situate într-un stat membru al UE.
- Numai autoritățile urbane eligibile, astfel cum sunt definite mai sus, pot depune un formular de candidatură în cadrul cererii de propuneri IEDU-AI. Un formular de candidatură depus de un partener de execuție va fi declarat neeligibil.
- Autoritățile urbane (astfel cum sunt definite mai sus) pot fi înscrise într-o propunere de proiect numai ca autorități urbane principale și/sau asociate. Categoria de parteneri de execuție este rezervată doar instituțiilor și/sau organizațiilor care nu sunt recunoscute ca autorități urbane în cadrul IEDU-AI.
- Dacă soluțiile inovatoare necesită o interfață urban-rural sau o abordare pe bază de zone funcționale, unități administrative locale definite ca fiind rurale în funcție de gradul de urbanizare (cod DEGURBA 3 al Eurostat) se pot include ca parteneri de execuție. Vă rugăm să rețineți că numărul lor de locuitori nu contează pentru a atinge pragul minim de eligibilitate de 50 000. Motivul pentru includerea unităților administrative locale definite ca fiind rurale trebuie prezentat și justificat în mod clar în formularul de candidatură.
- O autoritate urbană sau o aglomerație organizată poate fi implicată într-o singură propunere de proiect în cadrul fiecărei cereri de propuneri (chiar dacă aceste propuneri de proiecte sunt depuse în cadrul aceluiași apel de propuneri referitor la teme diferite). Regula se aplică, de asemenea, autorităților urbane asociate (o municipalitate poate fi implicată într-o singură propunere de proiect, fie în calitate de autoritate urbană principală sau de autoritate urbană asociată).
- Autoritățile urbane care beneficiază deja de sprijin în cadrul unui proiect aprobat de IEDU-AI în cadrul unei cereri de propuneri anterioare nu pot depune un nou formular de candidatură referitor la aceeași temă pe întreaga durată a inițiativei.
- Autoritățile urbane trebuie să respecte cerințele privind excluderea de la accesul la finanțare (detalii suplimentare sunt incluse mai jos în Secțiunea 8.5 „Criterii de excludere pentru solicitanții de granturi” și în Ghidul IEDU-AI, capitolul 3.3 „Criterii de excludere pentru solicitanții de granturi”).

Agențiile și societățile (de exemplu: în domeniul energiei/gestionării deșeurilor, al dezvoltării economice, al promovării turismului etc.) deținute integral sau parțial de municipalitate/consiliul local nu sunt considerate unități administrative locale și, prin urmare, nu pot fi recunoscute ca autorități urbane eligibile. Cu toate acestea, aceste organizații pot fi implicate în parteneriat în calitate de parteneri de execuție (mai multe detalii privind rolurile și responsabilitățile partenerilor de execuție

sunt furnizate în Ghidul IEDU-AI, capitolul 2.1.2 „Tipologia Inițiativei europene privind dezvoltarea urbană - Parteneri pentru acțiuni inovatoare”).

Vă rugăm să rețineți că, în cazul asocierilor sau al grupărilor de autorități urbane cu statut juridic de aglomerații organizate (a doua categorie de autorități eligibile - a se vedea detalii mai sus), instituția, inclusiv toate celelalte autorități urbane implicate, este considerată ca o singură autoritate urbană în cadrul IUE-IA și, prin urmare, aglomerația trebuie înscrisă ca autoritate urbană principală. În cazul asocierilor sau grupărilor de autorități urbane fără statut juridic de aglomerație organizată (a treia categorie de autorități eligibile - a se vedea detalii mai sus), autoritățile urbane implicate sunt rugate să identifice o municipalitate ca autoritate urbană principală și celelalte municipalități ca autorități urbane asociate.

3. THEMATIC ACOPERIRE TEMATICĂ PENTRU DOUA CERERE DE PROPUNERI IEDU-AI

IEDU a fost înființată ca unul dintre instrumentele de sprijinire a punerii în aplicare a Agendei urbane pentru UE – o modalitate-cheie pentru punerea în aplicare a noii Carte de la Leipzig. În continuarea abordării „Acțiuni urbane inovatoare”, cererile de propuneri IEDU-AI vor fi organizate pe teme definite de CE pe baza noii Carte de la Leipzig și a priorităților CE care prezintă o dimensiune transsectorială, cum ar fi tranziția ecologică și cea digitală. Pentru a spori lizibilitatea proiectelor IEDU-AI în ceea ce privește politica de coeziune și pentru a facilita extinderea și/sau reproducerea ulterioară a acestora cu finanțare din FEDR, cererile de propuneri IEDU-AI specifică, de asemenea, obiectivele specifice ale politicii de coeziune vizate de cererea de propuneri. Solicitanții vor trebui să acorde o atenție deosebită pentru a demonstra relevanța din punctul de vedere al politicii de coeziune a soluțiilor pe care propun să le testeze în lumina obiectivelor specifice prezentate. De asemenea, este definită o listă de indicatori (care trebuie utilizați și monitorizați împreună cu alți indicatori pe care partenerii de proiect și îi vor stabili individual) pentru a facilita înțelegerea efectelor dorite la nivel de proiect și pentru a permite agregarea rezultatelor la nivel de domeniu de politică și/sau la nivelul IEDU-AI.

În cadrul celei de-a doua cereri de propuneri, solicitanții pot depune propuneri de proiecte axate pe una dintre cele trei teme: Învăzirea orașelor, Turism durabil sau Valorificarea talentelor în orașele în declin.

3.1 ÎNVERZIREA ORAȘELOR

DEFINIȚIA GENERALĂ ȘI CONTEXTUL GENERAL AL TEMEI „ÎNVERZIREA ORAȘELOR”

Europa și întreaga lume se confruntă cu crize conectate în mod intrinsec în domeniul biodiversității, al climei, al poluării și al resurselor. Schimbările climatice accelerează distrugerea lumii naturale prin secete, inundații și incendii, în timp ce pierderea și utilizarea nesustenabilă a naturii sunt, la rândul lor, factori ai apariției schimbărilor climatice³. Poluarea ne afectează sănătatea și mediul, iar resursele, limitate, sunt irosite în economia liniară. Criza climatică impune acțiuni urgente pentru a reduce radical emisiile, astfel încât să rămânem pe drumul cel bun în vederea limitării încălzirii Pământului la 1,5°C și, în același timp, să facem adaptarea la schimbările climatice mai inteligentă, mai rapidă și mai sistemică⁴. Pe lângă schimbările climatice, alți factori cheie ai pierderii biodiversității – schimbări în exploatarea terenurilor și a mării, supraexploatarea, poluarea și speciile alogene invazive – fac ca natura să dispară rapid.

Orașele europene se află în prima linie în ceea ce privește impactul acestor crize multiple. Spațiile urbane verzi pierd adesea competiția pentru teren, întrucât ponderea populației care trăiește în zonele urbane din UE continuă să crească. Unu din opt europeni care trăiesc în orașe este expus la niveluri de poluanți atmosferici care depășesc recomandările OMS. Orașele generează aproximativ 70% din emisiile globale de GES și, în același timp, sunt deosebit de vulnerabile la anumite efecte ale schimbărilor climatice, cum ar fi valuri de căldură mai frecvente și mai prelungite, secete, inundații sau deficitul de apă.

Abordarea în comun a provocărilor legate de biodiversitate, poluare, resurse și climă oferă punctul de plecare pentru identificarea modului în care „înverzirea orașelor” sprijină ecosistemele și creează reziliență. În acest context, accentul sporit asupra soluțiilor din domeniul infrastructurii verzi și albastre⁵ (denumită în continuare „infrastructură ecologică”) oferă o abordare eficientă și eficace pentru a aborda aceste provocări în cadrul orașelor.

Deși infrastructura ecologică este importantă, aceasta nu este, în sine, suficientă pentru a obține un mediu urban sănătos și verde. Prin urmare, integrarea infrastructurii ecologice în alte sectoare - dincolo de protecția biodiversității și de abordarea provocării climatice - are o relevanță deosebită. În aceeași ordine de idei, având în vedere că înverzirea orașelor este un concept holistic, este important ca această temă să fie abordată într-o manieră mai integrată și să se realizeze conexiuni cu o serie mai extinsă de

³ Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 (2022)

⁴ Analiza raportului IPCC (2022), Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice (2021).

⁵ În Strategia UE pentru infrastructurile ecologice, infrastructura ecologică este definită ca o rețea planificată strategic, alcătuită din zone naturale și seminaturale, precum și din alte elemente de mediu, care este concepută și gestionată pentru a oferi o gamă largă de servicii ecosistemice. Aceasta include spații verzi și alte elemente fizice ale zonelor terestre (inclusiv de coastă) și a celor marine, iar pe uscat, infrastructura verde este prezentă atât în mediul urban, cât și rural. Infrastructura albastră este similară cu infrastructura ecologică și se referă la zonele naturale și seminaturale care includ ecosistemele acvatice, zonele de coastă și cele marine. Zonele periurbane au relevanță deosebită pentru dezvoltarea infrastructurii ecologice, iar conceptul unei astfel de infrastructuri poate fi îmbogățit cu soluții bazate pe natură.

domenii de politică. Ar trebui să se stabilească legături între infrastructura ecologică și alte domenii de politică, cum ar fi reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului, mobilitatea durabilă, renovarea clădirilor, energia, gospodărirea apelor, economia circulară și sănătatea publică.

În cadrul temei „Înverzirea orașelor” se vor finanța proiecte care să experimenteze și să ofere soluții inovatoare concrete în materie de infrastructură ecologică în orașele europene, pentru o mai bună abordare a provocărilor legate de biodiversitate, poluare, resurse și climă, inclusiv prin dezvoltarea de sinergii cu alte domenii politice cheie. Se preconizează că soluțiile inovatoare testate în cadrul proiectelor finanțate vor contribui la investițiile din cadrul politicii de coeziune referitoare la tranziția ecologică și cea justă și vor include aspectul accesibilității financiare pentru toate persoanele.

Tema „Înverzirea orașelor” contribuie și are interconexiuni cu o serie de politici și inițiative ale UE, cum ar fi Pactul verde al UE, Strategia UE privind biodiversitatea, Strategia UE pentru păduri, Strategia UE privind solul și propunerea de lege privind refacerea naturii, Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice, Strategia UE privind infrastructura ecologică, Planul de acțiune al UE privind reducerea la zero a poluării, inițiativa „noul Bauhaus european”, Strategia UE „Valul de renovări ale clădirilor”, Inițiativa pentru locuințe la prețuri accesibile, Noul cadru european pentru mobilitate, misiunile UE privind orașele neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei și inteligente și privind adaptarea la schimbările climatice, parteneriatul european privind tranziția urbană din cadrul programului Orizont Europa, Convenția primarilor pentru climă și energie, Acordul privind orașele verzi, premiile „Capitala europeană verde” și „Frunza verde” și inițiativa „Orașe inteligente - o provocare”.

În plus, tema contribuie și are interconexiuni cu Agenda urbană pentru parteneriatul tematic al UE „Înverzirea orașelor”. Parteneriatul se axează pe infrastructura verde și albastră în context urban și va crea legături cu alte sectoare de politică. Tema „Înverzirea orașelor” este, de asemenea, în concordanță cu tema „Orașul verde” din noua Cartă de la Leipzig, care propune o viziune pentru viitorul urban durabil al Europei, punând accentul și pe aspectele sociale și economice („orașul just” și „orașul productiv”).

Comisia Europeană urmărește să obțină un portofoliu de proiecte echilibrat, care să îndeplinească cele mai înalte standarde de calitate, reflectând în același timp diversitatea geografică, spațială și demografică a orașelor europene. Se așteaptă ca propunerile de proiecte să fie caracterizate printr-un grad de experimentare ridicat și, prin urmare, să nu existe probabilitatea obținerii de finanțare din surse de tradiționale sau generale.

RELEVANȚA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR URBANE

Abordarea în comun a provocărilor legate de biodiversitate, poluare, resurse și climă prin soluții de infrastructură ecologică reprezintă un domeniu cu un potențial semnificativ pentru orașe. Răspunsurile inovatoare la provocările legate de biodiversitate, poluare, resurse și climă se materializează prin acțiuni concrete la nivel local. Tema „Înverzirea orașelor”, cu accent pe infrastructura ecologică, pune în legătură o serie de autorități, tipuri de inițiative și măsuri de reglementare din teritoriu. Autoritățile urbane se află într-o bună poziție pentru a crea punți de legătură între diferite autorități și departamente, experimentând, în același timp, soluții inovatoare pentru infrastructura ecologică existentă și/sau nouă și, în acest fel, îmbunătățind baza de cunoștințe pentru această temă. De asemenea, acestea beneficiază, în general, de încrederea cetățenilor, ceea ce este esențial pentru a

obține acceptarea la nivel local a proiectelor de infrastructură ecologică, în special prin implicarea participativă a părților interesate.

Există legături inextricabile între provocările legate de biodiversitate, poluare, resurse și climă și este necesar să ne concentrăm asupra soluțiilor de infrastructură ecologică care să le rezolve în mod holistic. Cu toate acestea, în practică, acestea sunt adesea abordate în domenii de interes proprii și, prin urmare, prin centralizarea soluțiilor de infrastructură ecologică într-o perspectivă urbană, există o posibilitatea de a promova o abordare mai holistică. Soluțiile inovatoare testate de autoritățile urbane și care abordează simultan sinergiile dintre protecția biodiversității, obiectivele de reducere la zero a poluării și atenuarea/adaptarea la schimbările climatice, luând în considerare, în același timp, impactul social, oferă posibilitatea de a maximiza beneficiile conexe și de a contribui la îndeplinirea aspirațiilor de dezvoltare pentru toți.

Autoritățile urbane se află într-o bună poziție pentru a experimenta soluții inovatoare care să pună în valoare multiplele beneficii ale infrastructurii ecologice făcând, în același timp, legături tematice cu o serie mai largă de domenii de politică, cum ar fi reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului, mobilitatea durabilă, renovarea ecologică a clădirilor, tranziția către o energie curată, gospodărirea apelor și sănătatea publică. Prin urmare, propunerile de proiecte în cadrul acestei teme ar trebui să se concentreze pe soluții de infrastructură ecologică, cu legături clare și puternice cu alte domenii de politică. De exemplu, ideile inovatoare testate în orașe ar putea aborda atenuarea schimbărilor climatice în mod direct, prin sechestrarea carbonului sau indirect, prin reducerea cererii de energie și ar putea oferi beneficii conexe importante, cum ar fi reducerea poluării, de exemplu, prin moduri de mobilitate activă legate de infrastructura ecologică cum ar fi mersul pe bicicletă și mersul pe jos. Astfel de idei ar putea susține, de asemenea, adaptarea la schimbările climatice, ca de exemplu: atenuarea efectelor de insulă termică din orașe și reducerea nevoilor de răcire și de încălzire a clădirilor prin acoperișuri și pereți verzi. În plus, numeroase studii au demonstrat legătura pozitivă dintre infrastructura ecologică și sănătatea umană, iar prin soluții inovatoare, autoritățile urbane ar putea testa soluții noi și eficiente din punctul de vedere al costurilor pentru problemele de sănătate publică. În plus, deși capitalele și aglomerațiile mai mari ar putea dispune de o capacitate mai mare de a încorpora inovații de ultimă oră în abordările adoptate, inclusiv soluții noi, care nu au mai fost testate anterior în UE, inovarea este importantă pentru orașele de toate dimensiunile.

Propunerile de proiecte nu ar trebui să fie elaborate separat de acțiunile pe termen mediu și lung menite să abordeze provocări din domeniul biodiversității, al poluării, al resurselor limitate și al climei și se așteaptă ca acestea să fie integrate în abordările strategice și sistematice existente în vederea înverzirii și/sau a obținerii neutralității climatice a unui oraș. Astfel de abordări⁶ pot include, de exemplu, strategii de dezvoltare urbană durabilă în cadrul politicii de coeziune⁷ sau contracte municipale privind clima întocmite de orașele care s-au implicat sau care s-au alăturat misiunii UE privind orașele inteligente și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei sau activități ale orașelor care au semnat sau

⁶ Lista de abordări strategice/sistemice este prezentată cu titlu de exemplu

⁷ Articolul 11 din Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

au aprobat carta misiunii UE „Adaptarea la schimbările climatice”. O astfel de integrare în strategiile și planurile urbane relevante va fi evaluată în cadrul evaluării strategice a propunerilor de proiecte⁸.

SUGESTII PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE

Fără a fi prescriptivi în ceea ce privește răspunsurile așteptate, care pot varia semnificativ de la un oraș la altul, având în vedere dimensiunea, caracteristicile și provocările interne ale acestora, candidații sunt invitați să ia în considerare temele și aspectele enumerate mai jos atunci când își pregătesc propunerile de proiecte⁹. Testarea măsurilor legate de mai multe dintre aceste teme și aspecte, în mod integrat este, de asemenea, posibilă și foarte recomandată în contextul temei prezentei cereri de propuneri.

- **Dezvoltarea și consolidarea spațiilor urbane verzi**, concentrându-ne pe proiecte care contribuie la stoparea pierderii biodiversității, la reducerea a poluării aerului într-un mod semnificativ și care să poată fi verificat și la combaterea valurilor de căldură și, în același timp, la atingerea obiectivelor climatice și la îmbunătățirea sănătății și a bunăstării cetățenilor.
- **Construirea de coridoare de mobilitate verzi** cu ajutorul infrastructurii ecologice în interiorul zonelor urbane și între centrele urbane și zonele periurbane, care să contribuie la reducerea poluării aerului și a zgomotului, la utilizarea inteligenței artificiale pentru sistemele de gestionare a traficului, la promovarea mobilității urbane multimodale durabile, inclusiv a modurilor de mobilitate activă, cum ar fi mersul pe bicicletă și, în același timp, la atingerea obiectivelor climatice și la îmbunătățirea sănătății și a bunăstării cetățenilor.
- **Prevenirea secetelor și a inundațiilor** prin proiecte care se concentrează pe gospodărirea durabilă a apelor, inclusiv a apelor pluviale, în zonele urbane, cu ajutorul unei infrastructuri ecologice care contribuie la prevenirea secetelor și a inundațiilor, precum și la îmbunătățirea calității apei și, în același timp, la reducerea riscurilor de dezastre și a artificializării terenurilor.
- **Proiectarea și renovarea clădirilor și a împrejurimilor acestora, în special în cartierele defavorizate din punct de vedere social, cu soluții bazate pe natură** prin integrarea infrastructurii ecologice și a soluțiilor bazate pe natură în proiectarea și/sau renovarea clădirilor și în împrejurimile acestora, inclusiv gestionarea eficientă a resurselor și, de asemenea, prin utilizarea de materiale de construcție reciclate. Astfel de soluții ar trebui să îmbunătățească eficiența energetică și să reducă emisiile de gaze cu efect de seră și de poluanți atmosferici ale clădirilor, contribuind și mai mult la atingerea obiectivelor climatice de exemplu, oferind oportunități de adaptare la schimbările climatice și de stocare și sechestrare a carbonului.

Punându-se accentul pe sugestiile de mai sus, se așteaptă ca propunerile de proiecte să genereze multiple beneficii economice, sociale și de mediu, cum ar fi contribuția la un mediu urban mai sănătos și mai rezilient, introducerea de noi modele și practici de afaceri (de exemplu, achiziții publice verzi inovatoare), precum și abordări și instrumente noi pentru consolidarea capacităților în vederea obținerii

⁸ Pentru mai multe detalii privind procedura de selecție, a se vedea secțiunea 3.2 din [Ghidul EUI-IA pentru candidați](#).

⁹ În întregul document, expresia „infrastructură ecologică” se referă *atât la* infrastructura verde, *cât și la* cea albastră.

unor orașe mai verzi și mai durabile, pentru implicarea cetățenilor și pentru a face practicile de finanțare/bugetare a orașelor mai orientate către aspectul ecologic. Având în vedere obiectivele de tranziție, atunci când abordează sugestiile, se așteaptă ca propunerile de proiecte să integreze în conceptele prezentate măsuri care să avanseze tranziția către energia verde și să conducă la o dependență redusă de importurile de combustibil (de exemplu, introducerea de surse de energie regenerabilă curată, fără ardere, acțiuni practice de economisire a energiei). În aceeași ordine de idei, se așteaptă ca propunerile de proiecte să introducă măsuri care să promoveze tranziția către o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor (de exemplu, prin reducerea deșeurilor și a poluării prin măsuri de refacere, reutilizare și reducere).

OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE

- Obiectivul specific 2.1 pentru o Europă mai verde prin *„promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră”*,
- Obiectivul specific 2.4 pentru o Europă mai verde prin *„adaptarea la schimbările climatice promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice”*.
- Obiectivul specific 2.5. pentru o Europă mai verde prin *„promovarea accesului la apă și o gospodărire durabilă a apelor”*
- Obiectivul specific 2.7 pentru o Europă mai verde prin *„îmbunătățirea protecției naturii, sporirea biodiversității și a infrastructurii verzi, în special în mediul urban, precum și reducerea poluării”*;
- Obiectivul specific 2.8 pentru o Europă mai verde prin *„promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon”*.
- Obiectivul specific 5.1 pentru o Europă mai aproape de cetățeni prin *„promovarea dezvoltării integrate și favorabile incluziunii în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane”*.

INDICATORI DE REZULTAT ȘI DE REALIZARE

Propunerile de proiecte vor fi evaluate, printre alte criterii, în funcție de capacitatea lor de a obține rezultate credibile și de soliditatea metodologiei de măsurare a acestor rezultate.

În contextul acestei teme, în special, autoritățile urbane sunt invitate să definească un set de indicatori care să surprindă în mod integrat toate obiectivele interconectate în materie de biodiversitate și climă, precum și legăturile dintre infrastructura ecologică și politicile sectoriale.

În cadrul cererilor, autoritățile urbane pot face referire la oricare dintre indicatorii enumerați mai jos, ori de câte ori sunt relevanți pentru ideile lor privind proiectele. Lista nu este prescriptivă sau exhaustivă. Aceasta include indicatori care nu sunt exclusiv specifici temei privind înverzirea orașelor, dar care pot fi de ajutor pentru a exprima rezultate tangibile și, prin urmare, merită luați în considerare. Astfel de indicatori ar trebui să fie completați cu indicatori relevanți pentru proiectul specific.

Autoritățile urbane rămân libere să își definească proprii indicatori specifici pentru fiecare proiect în parte, ținând cont de cei enumerați, pentru a reflecta în modul cel mai clar și cel mai convingător schimbările pe care proiectul lor are potențialul de a le realiza.

Indicatori de realizare

- Produse și servicii noi create (*unitate de măsură*: produse/servicii noi);
- Infrastructura care beneficiază de sprijin (nouă, renovată, reconvertită sau modernizată) (*unitate de măsură*: infrastructuri care beneficiază de sprijin);
- Echipamente noi create și/sau care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură*: echipamente noi);
- Persoane care beneficiază de sprijin (formate, perfecționate, însoțite sau asistate) (*unitate de măsură*: persoane);
- Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită (*unitate de măsură*: locuințe);
- Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită (*unitate de măsură*: metri pătrați);
- Lucrări noi sau de consolidare pentru protecția împotriva inundațiilor și a alunecărilor de teren în zonele de coastă, pe malurile râurilor și ale lacurilor pentru a proteja oamenii, bunurile și mediul natural (*unitate de măsură*: hectare);
- Infrastructuri ecologice construite pentru adaptarea la schimbările climatice (*unitate de măsură*: hectare);
- Suprafața infrastructurii ecologice sprijinite în zonele urbane (*unitate de măsură*: metri pătrați);
- Suprafața de sol reabilitat care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură*: hectare);
- Sisteme de monitorizare a poluării aerului instalate (*unitate de măsură*: numărul de sisteme¹⁰);
- Părți interesate implicate în pregătirea și co-implementarea proiectului (*unitate de măsură*: participări ale părților interesate);
- Cetățeni implicați în pregătirea și co-implementarea proiectului; (*unitate de măsură*: persoane);
- Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane (*unitate de măsură*: metri pătrați);
- Spații urbane disponibile pentru oameni, spații verzi accesibile pentru sport, activități recreative (*unitate de măsură*: hectare).

¹⁰ Stațiile de măsurare trebuie să îndeplinească cerințele de calitate stabilite în legislația UE privind aerul curat, respectiv: 2008/50 și 2004/107 și sunt raportate în mod corespunzător Agenției Europene de Mediu în conformitate cu Decizia 2011/850.

Indicatori de rezultat

- Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură*: echivalent normă întreagă anual);
- Utilizatori de servicii, produse și procese digitale noi și actualizate (*unitate de măsură*: utilizatori/an);
- Reducerea consumului final anual de energie (*unitate de măsură*: procentul de reducere față de anul precedent);
- Emisii de gaze cu efect de seră estimate (*unitate de măsură*: tone de CO₂ echivalent/an);
- Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită [*unitate de măsură*: locuințe, reducerea consumului de energie (kWh/m²)];
- Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită [*unitate de măsură*: metri pătrați, modificarea consumului de energie (kWh/m²)];
- Îmbunătățirea calității aerului [*unitate de măsură*: concentrații de particule fine în suspensie (PM_{2,5})];
- Terenuri reabilite utilizate pentru spații verzi și biodiversitate protejată (*unitate de măsură*: hectare);
- Creșterea numărului de persoane care utilizează opțiunile de mobilitate activă (*unitate de măsură*: procentul din populația locală);
- Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor (*unitate de măsură*: procentul din populația locală protejată);
- Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva dezastrelor naturale legate de climă (altele decât inundațiile sau incendiile forestiere) (*unitate de măsură*: procentul din populația locală protejată);
- Nivelul de participare atins în cadrul angajamentului cu comunitățile locale (informare, consultare, co-creare, co-decizie) (*unitate de măsură*: procentul din populația locală implicată).

3.2 TURISM DURABIL

DEFINIȚIA GENERALĂ ȘI CONTEXTUL GENERAL AL TEMEI „TURISM DURABIL”

Turismul european este un ecosistem vibrant care, înainte de criza provocată de pandemia de COVID-19, a contribuit la aproape 10% din PIB-ul UE, a generat aproape 12% din totalul locurilor de muncă din

UE și a făcut din UE principala destinație turistică din lume. Pentru multe regiuni și orașe din UE, turismul aduce o contribuție economică și socială importantă, oferind locuri de muncă și venituri, adesea concentrate în regiuni fără surse alternative de ocupare a forței de muncă și implicând lucrători cu un nivel scăzut de calificare. În același timp, turismul poate fi un instrument puternic de combatere a declinului economic, a șomajului și a depopulării zonelor de destinație, de stimulare a îmbunătățirii infrastructurii și a serviciilor publice de bază, de valorificare a patrimoniului natural și cultural și de impulsare a transformării digitale și ecologice de-a lungul lanțului valoric.

Pandemia de COVID-19 a provocat o criză fără precedent pentru industria turismului și pentru destinațiile turistice, expunând vulnerabilitatea ecosistemului în fața șocurilor interne și externe. Pierderea de venituri a avut efecte negative deosebite pentru regiunile dependente de acest sector, punând în pericol milioane de locuri de muncă¹¹ slăbind, astfel, potențialul de transformare al acestuia. Capacitatea ecosistemului turistic de a se redresa și de a investi a fost puternic slăbită de pandemie, estimându-se că acesta a înregistrat cel mai mare deficit de investiții dintre toate ecosistemele industriale. Pe lângă pierderea de venituri, deficitul de forță de muncă calificată în turism este o altă provocare agravată ca urmare a pandemiei. Actualul context global al recesiunii și al crizei energetice, cauzat de agresiunea rusă asupra Ucrainei are, de asemenea, un impact semnificativ asupra întreprinderilor de turism, în special asupra IMM-urilor.

În afară de răspunsurile imediate la criză bazate în principal pe programe de ocupare a forței de muncă pe termen scurt și pe sprijin pentru IMM-uri, procesul de redresare este impulsat de eforturi care abordează vulnerabilitățile mai structurale ale modelelor actuale de turism, precum și de asigurarea competitivității pe termen lung a sectorului, a durabilității și a rezilienței acestuia în fața șocurilor actuale și viitoare. Astfel de măsuri pe termen mai lung sunt necesare pentru a menține Europa drept destinație de calitate, durabilă, favorabilă incluziunii și inovatoare, precum și pentru a asigura durabilitatea socială și de mediu și calitatea vieții în orașele, localitățile și regiunile turistice. Provocări precum gradul ridicat de sezonabilitate și distribuția geografică inegală în unele destinații determină fluctuația veniturilor, a ocupării forței de muncă și subutilizarea sau suprautilizarea infrastructurii, a serviciilor și a resurselor. Acestea au potențiale efecte negative asupra comunităților gazdă, a climei și a mediului, precum și asupra firmelor din sector. În același timp, atât evoluția rapidă a așteptărilor și a cerințelor consumatorilor, cât și disponibilitatea întreprinderilor de a se transforma reprezintă o oportunitate de a trece la un ecosistem mai durabil, digital și favorabil incluziunii.

Întreprinderile de turism și destinațiile turistice ar trebui să se implice în acțiuni de combatere a schimbărilor climatice, de exemplu, prin aplicarea modelelor de circularitate, prin reducerea amprentei de mediu, prin asigurarea adaptării la schimbările climatice, aplicarea unor sisteme de asigurare a durabilității). Serviciile turistice bazate pe date și consolidarea capacităților digitale ale IMM-urilor sunt esențiale pentru întreprinderi competitive. Considerații suplimentare privind egalitatea de șanse, accesibilitatea, accesibilitatea financiară și crearea unui impact pozitiv asupra comunităților locale ar trebui să modeleze dimensiunea socială a sectorului.

¹¹ OMT (2020), "[Barometrul turismului mondial](#)", volumul 18, numărul 6, octombrie 2020

Comisia sprijină transformarea verde și transformarea digitală pe termen lung și reziliența ecosistemului turistic, așa cum este descris în [Calea de tranziție pentru turism](#). În urma unui proces de creare în comun, Comisia a publicat această foaie de parcurs strategică pentru acest sector la începutul anului 2022, descriind măsurile și rezultatele necesare pentru a accelera tranziția verde și tranziția digitală și pentru a îmbunătăți reziliența ecosistemului turistic și invitând părțile interesate din turism să se implice și să joace un rol în această inițiativă. Pornind de la acest raport, Consiliul UE a adoptat concluzii care stabilesc [Agenda europeană pentru turism 2030](#) și un plan de lucru multianual corespunzător al UE pentru a sprijini statele membre, autoritățile publice și părțile interesate relevante.

Alte inițiative strategice ale UE deosebit de importante pentru stimularea competitivității turismului sunt [Pactul verde european](#), [Pactul UE privind competențele și Strategia UE privind datele](#).

Politica de coeziune a UE, în special prin intermediul Fondului European de Dezvoltare Regională, a fost în mod tradițional un aliat al regiunilor europene în eforturile acestora de a adăuga valoare activelor geografice și patrimoniului cultural și istoric și de a sprijini turismul într-un mod eficient și durabil. În perioada de programare 2021-2027, politica de coeziune continuă să ofere sprijin extins pentru turismul durabil și o oportunitate de a sprijini transformarea digitală și transformarea verde, consolidând reziliența și durabilitatea pe termen lung a sectorului în cadrul tuturor obiectivelor de politică, având în vedere Calea de tranziție pentru turism și a introdus obiectivul specific dedicat turismului (a se vedea mai jos).

În plus, tema contribuie la și are interconexiuni cu Agenda urbană pentru parteneriatul tematic al UE „Turism durabil”. Parteneriatul se axează pe aspectele legate de turismul în orașe, care este o componentă esențială a dezvoltării durabile a economiilor urbane.

Comisia Europeană urmărește să obțină un portofoliu de proiecte echilibrat care să îndeplinească cele mai înalte standarde de calitate, reflectând în același timp diversitatea geografică, spațială și demografică a orașelor europene. Se așteaptă ca propunerile de proiecte să fie caracterizate printr-un grad de experimentare ridicat și, prin urmare, să nu existe probabilitatea obținerii de finanțare din surse de tradiționale sau generale.

RELEVANȚA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR URBANE

Turismul urban durabil poate fi un factor de dezvoltare locală, contribuind la toate cele 17 obiective de dezvoltare durabilă ale ONU, de la încurajarea creării de locuri de muncă, contribuția la creșterea durabilă și favorabilă incluziunii, la atragerea de investiții și trecerea la practici inovatoare și mai ecologice, pentru a numi enumera câteva dintre acestea. Astfel de contribuții reflectă, în cele din urmă, modul în care un oraș se dezvoltă, se prezintă și își îmbunătățește condițiile atât pentru rezidenți, cât și pentru vizitatori.

Cu toate acestea, autoritățile urbane nu au doar responsabilitatea de a aborda impactul pandemiei de COVID-19 în acest sector și schimbările structurale către modele de turism mai durabile, ci se confruntă și cu provocări specifice în contextul turismului urban durabil, cum ar fi obținerea unui echilibru atent între nevoile vizitatorilor și cele ale rezidenților, congestia fluxurilor turistice în orașe, accesibilitatea spațiilor și a serviciilor publice și provocările sociale și de mediu specifice aduse de turismul excesiv.

Aceste provocări variază în funcție de mărimea orașului și de poziția acestuia în peisajul industrial și au consecințe pentru regiunea mai extinsă a orașului și pentru conexiunile sale (transport, servicii publice, cultură, integrarea rețelelor) cu zona din împrejurimi. În plus, deși capitalele și aglomerările mai mari pot avea o capacitate mai mare de a încorpora inovația de ultimă oră în abordările adoptate, inclusiv soluții noi, care nu au mai fost testate anterior în UE, inovarea este importantă pentru orașele de toate dimensiunile.

Strategiile de turism durabil în centrele urbane nu trebuie să se limiteze la orașul în sine ci pot, de asemenea, să îmbunătățească în mod activ conexiunile cu zonele și orașele mai mici din împrejurimi reducând, astfel, presiunile asupra centrelor urbane și creând mai multe oportunități pentru întreaga regiune. Cu toate acestea, orașele se află într-o poziție unică în peisajul ecosistemului turistic aplicând, de asemenea, cadre politice și legislative mai extinse pentru a stimula redresarea și transformarea sectorului turistic în modele mai durabile și mai reziliente. Pe de o parte, orașele, ca destinații turistice în sine, cuprind ecosisteme turistice unice și reuesc o rețea de părți interesate din domeniul turismului, atracții multiple și diverse tipuri de vizitatori pe o suprafață relativ mică. Pe de altă parte, autoritățile urbane pot completa politica existentă privind turismul și mediul de reglementare prin punerea în aplicare a unor politici privind turismul bazate pe locul respectiv, în cadrul unei viziuni globale de dezvoltare urbană. Prin introducerea unor soluții unice și a unor politici cuprinzătoare pentru promovarea și gestionarea turismului durabil, orașele pot fi un exemplu pentru orașele, satele și regiunile mai mici, care depind mai mult de turism pentru economia lor, în special în ceea ce privește reducerea dependenței excesive de un singur sector și combinarea activităților economice turistice cu alte investiții și eforturi de creare de locuri de muncă pentru diversificarea către alte sectoare .

SUGESTII PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE

Fără a fi prescriptivi în ceea ce privește răspunsurile așteptate, care pot varia semnificativ de la un oraș la altul, având în vedere dimensiunea, caracteristicile și provocările interne ale acestora, candidații sunt invitați să ia în considerare temele și aspectele enumerate mai jos atunci când își pregătesc propunerile de proiecte. Testarea măsurilor legate de mai multe dintre aceste teme și aspecte, în mod integrat este, de asemenea, posibilă și foarte recomandată în contextul temei prezentei cereri de propuneri.

- Diversificarea produsului turistic în direcția unor forme variate de turism inteligent, durabil și accesibil, digitalizarea serviciilor turistice, extinderea acoperirii geografice și sezoniere în vederea obținerii unui ciclu economic și cultural anual mai echilibrat și pentru a satisface o gamă mai largă de tipuri de vizitatori, precum și pentru a contribui la mijloacele de trai ale comunităților locale;
- Impulsionarea transformării verzi și a transformării digitale a sectorului turismului în cadrul mediului urban, inclusiv tranziția către economia circulară, modelele de afaceri de turism inteligente și adaptarea la schimbările climatice, în strânsă cooperare cu oportunități de perfecționare și recalificare digitală și ecologică, care să corespundă competențelor și calificărilor căutate în turism;
- Promovarea incluziunii sociale și a inovării prin turism, inclusiv prin sprijinirea măsurilor de accesibilitate și accesibilitate financiară și a întreprinderilor de turism din economia socială care

facilitează crearea de locuri de muncă reziliente și durabile, cu un accent deosebit pe incluziunea grupurilor vulnerabile și a celor marginalizate;

- Modele inovatoare de gestionare a destinațiilor pe bază pe date în timp real privind fluxurile turistice, în special în vederea abordării siturilor turistice supraaglomerate și a obținerii unei abordări mai echilibrate și mai distribuite, inclusiv prin intermediul platformelor digitale bazate pe colaborare și al rutelor turistice urbane inovatoare, durabile și favorabile incluziunii;
- Consolidarea rolului orașelor ca porți de intrare în cadrul regional mai extins al turismului, în special în regiunile mai puțin cunoscute cu potențial turistic ridicat, prin promovarea legăturilor urban-rural în contextul turismului, inclusiv prin valorificarea activelor culturale și a siturilor de patrimoniu din apropierea centrelor urbane și a împrejurimilor acestora;
- Noi modele de guvernanță în domeniul turismului, inclusiv instrumente bazate pe participare și pe colaborare pentru a spori participarea locală și a părților interesate, măsuri de gestionare a crizelor, mecanisme inovatoare de colectare de date, sisteme de gestionare a presiunii asupra resurselor și a serviciilor publice și măsuri care să răspundă nevoilor sociale și de locuințe, precum și considerațiilor legate de costul și calitatea vieții.

OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE

- Obiectivul specific 4.6 pentru o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii prin *„creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială”*;
- Obiectivul specific 5.1 pentru o Europă mai aproape de cetățeni prin *„promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane”*.

INDICATORI DE REZULTAT ȘI DE REALIZARE

Propunerile de proiecte vor fi evaluate, printre alte criterii, în funcție de capacitatea lor de a obține rezultate credibile și de soliditatea metodologiei de măsurare a acestor rezultate.

În cadrul cererilor, autoritățile urbane pot face referire la oricare dintre indicatorii enumerați mai jos, ori de câte ori sunt relevanți pentru ideile lor de proiect. Lista nu este prescriptivă sau exhaustivă. Aceasta include indicatori care nu sunt corelați în mod explicit cu tema cererii de propuneri, dar care pot fi de ajutor pentru a exprima rezultate tangibile. Astfel de indicatori ar trebui să fie completați cu indicatori relevanți pentru proiectul specific.

Autoritățile urbane rămân libere să își definească proprii indicatori specifici pentru fiecare proiect în parte, ținând cont de cei enumerați, pentru a reflecta în modul cel mai clar și cel mai convingător schimbările pe care proiectul lor are potențialul de a le realiza.

Indicatori de realizare

- Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: situri culturale și turistice*)
- Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari) (*unitate de măsură: întreprinderi*)
- Organizații de gestionare a destinațiilor care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: organizații*)
- Valoarea serviciilor, a produselor și a proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi (*unitate de măsură: euro*)
- Infrastructura care beneficiază de sprijin (nouă, renovată, reconvertită sau modernizată) (*unitate de măsură: infrastructuri care beneficiază de sprijin*);
- Echipamente noi create și/sau care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: echipamente noi*);
- Populația vizată de proiecte derulate în cadrul acțiunilor integrate pentru incluziunea socioeconomică a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri reduse și a grupurilor dezavantajate (*unitate de măsură: persoane*);
- Participări la acțiuni comune de promovare a egalității de gen, a egalității de șanse și a incluziunii sociale (*unitate de măsură: participări*);
- Persoane care beneficiază de sprijin (formate, perfecționate, însoțite sau asistate) (*unitate de măsură: persoane*);
- Părți interesate implicate în pregătirea și co-implementarea proiectului (*unitate de măsură: participări ale părților interesate*).

Indicatori de rezultat

- Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: vizitatori/an*);
- Procentul de atracții pentru vizitatori care sunt accesibile persoanelor cu dizabilități și/sau care participă la programe de accesibilitate recunoscute (procentul de atracții accesibile);
- Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: echivalent normă întreagă anual*);
- Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse, procese, comercializare sau organizare (*unitate de măsură: întreprinderi*);

- Întreprinderi noi aflate încă pe piață (unitate de măsură: întreprinderilor);
- Numărul de întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru a se înregistra în cadrul EMAS (*unitate de măsură: întreprinderi*);
- Numărul de întreprinderi care beneficiază de sprijin pentru a solicita eticheta ecologică a UE sau alte etichete ecologice EN ISO 140024 de tip I sau etichete facultative echivalente, care sunt independente, bazate pe criterii multiple și verificate de terțe părți (*unitate de măsură: întreprinderi*);
- IMM-uri care participă la activități de guvernare a destinației (unitate de măsură: participări);
- Utilizatori de servicii, produse și procese digitale noi și optimizate (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Nivelul de participare atins în cadrul angajamentului cu comunitățile locale (informare, consultare, co-creare, co-decizie) (*unitate de măsură: procentul din populația locală implicată*).

3.3 VALORIFICAREA TALENTELOR ÎN ORAȘELE ÎN DECLIN

DEFINIȚIA GENERALĂ ȘI CONTEXTUL TEMEI „VALORIFICAREA TALENTELOR ÎN ORAȘELE ÎN DECLIN”.

Tendințele demografice din ultimele decenii, în special îmbătrânirea și scăderea ratei natalității, care nu sunt compensate de imigrație, remodelează perspectivele de creștere și de dezvoltare teritorială ale Uniunii Europene. În timp ce toate regiunile UE se confruntă cu reducerea populației de vârstă activă, nivelul de îngrijorare din multe dintre acestea este mai accentuat.

În [comunicarea „Valorificarea talentelor în regiunile Europei”](#) publicată la 17 ianuarie 2023, Comisia Europeană identifică 82 de regiuni din 16 state membre, reprezentând aproape 30 % din populația UE, care sunt cel mai grav afectate de această reducere a populației de vârstă activă, combinat cu o pondere scăzută și stagnantă a absolvenților de învățământ superior sau de o emigrație netă a populației cu vârsta cuprinsă între 15 și 39 de ani.

Aceste regiuni se află sau riscă să cadă într-o „capcană a dezvoltării talentelor” care ar putea să le agraveze provocările structurale specifice (de exemplu, ineficiență pe piața muncii, diversificare economică limitată sau dependență excesivă de sectoarele în declin, performanțele scăzute în materie de inovare care reduc cererea de lucrători cu înaltă calificare, rezultate sociale mai slabe și un acces mai restrâns la servicii esențiale) și să le afecteze grav potențialul de creștere durabilă și de atractivitate. Dacă nu este abordat, acest proces va declanșa noi disparități teritoriale și din ce în ce mai mari, iar locuitorii și comunitățile din aceste regiuni vor avea sentimentul că sunt lăsate în urmă.

După cum subliniază comunicarea, pentru abordarea acestor provocări va fi necesară mobilizarea unei serii extinse de instrumente și de politici UE existente pentru a sprijini revitalizarea economică și

dezvoltarea competențelor adecvate pentru a atrage activități cu potențial ridicat, fiind creat un mecanism specific de stimulare a talentelor. **Politica de coeziune se va afla, în mod firesc, în fruntea** acestor eforturi coordonate, ajutând regiunile să își sporească atractivitatea pentru talente prin diversificarea economiilor, prin îmbunătățirea accesibilității la servicii, prin sporirea eficienței administrațiilor publice și prin asigurarea implicării autorităților locale și regionale prin intermediul unor strategii locale specifice.

În acest context, Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană (IEDU) este înregistrată ca parte a mecanismului de stimulare a talentelor prin intermediul acestei noi cereri de propuneri privind acțiuni inovatoare pentru a sprijini orașele, în special în regiunile menționate mai sus, în vederea **testării de noi soluții pentru a păstra și a atrage talentele**. Cererea urmărește să identifice proiecte pilot integrate și bazate pe realitatea locurilor, adică să implice comunitățile locale în experimentări la scară urbană și să abordeze dimensiunile economice, sociale și de mediu ale provocărilor demografice cu care se confruntă, într-un mod care ar putea **inspira utilizarea programelor politicii de coeziune în aceste zone urbane**. În special, capitalizarea și transferul de cunoștințe, precum și reproducerea și/sau extinderea celor mai reușite experiențe realizate cu investiții din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) în cadrul obiectivelor specifice enumerate la secțiunea „Obiectivele politicii de coeziune” (a se vedea de mai jos) pot contribui, astfel, la un proces de revitalizare mai sistematic pe termen lung .

Comisia Europeană urmărește să obțină un portofoliu de proiecte echilibrat, care să îndeplinească cele mai înalte standarde de calitate, reflectând în același timp diversitatea geografică, spațială și demografică a orașelor europene.

RELEVANȚA ȘI ROLUL AUTORITĂȚILOR URBANE

Indiferent dacă aparțin sau nu regiunilor care se află sau riscă să cadă într-o „capcană a dezvoltării talentelor”, orașele care se confruntă cu o reducere rapidă a populației de vârstă activă și care nu reușesc să atragă și/sau să rețină locuitori mai tineri și/sau mai calificați, se confruntă cu o amenințare directă de declin, având în vedere emigrarea forței de muncă calificate și deficitul de competențe și de forță de muncă care le afectează competitivitatea. Factori precum îmbătrânirea populației rămase, creșterea relativă a raportului dintre lucrători și persoanele dependente, precum și proporția de grupuri mai puțin calificate și cu venituri reduse, care sunt adesea asociate cu declinul, pot avea efecte care se consolidează reciproc.

Deficitul de lucrători calificați constituie o frână în calea diversificării economice și/sau a dezvoltării unor industrii mai competitive. De asemenea, se traduce în venituri fiscale mai reduse pentru administrațiile orașelor și în costuri mai mari pe cap de locuitor pentru a menține serviciile locale și infrastructura de care populația „captivă” are nevoie crucială. Pe termen mai lung, calitatea spațiilor publice, nivelul de utilizare al facilităților care asigură bunăstarea, cum ar fi educația, ocuparea forței de muncă, transportul public sau sănătatea, pot avea de suferit. Întregul mediu urban se poate deteriora, de asemenea, ca urmare a declinului prosperității economice (de exemplu, închiderea unor foste centre comerciale sau

de producție industrială care se transformă în zone dezafectate), ceea ce creează o imagine globală negativă a orașului, care determină mutarea și mai multor persoane și întreprinderi¹².

Capitalele, aglomerările mai mari și/sau centrele regionale, deoarece găzduiesc o concentrare de activități economice și oportunități de angajare și servicii asociate¹³, sunt mai puțin susceptibile de a fi expuse acestor amenințări decât orașele mici și mijlocii¹⁴. În plus, deși este posibil ca orașele capitală și aglomerările mai mari să aibă o capacitate mai mare de a încorpora inovația de ultimă oră în abordările adoptate, inclusiv a unor soluții noi, care nu au mai fost testate anterior în UE, inovarea este importantă pentru orașele de toate dimensiunile. Prin urmare, va fi extrem de important ca solicitanții să **demonstreze că orașul lor este afectat de combinația dintre provocările demografice și dificultățile de a atrage, de a păstra sau de a dezvolta talentele, competențele și calificările** necesare pentru a atenua acest impact, așa cum se menționează în Comunicarea privind valorificarea talentelor în regiunile Europei, indiferent dacă se referă sau nu la regiunile NUTS-2 înscrise¹⁵. Sunt încurajate în mod special să solicite sprijin orașele mici și mijlocii în declin, deoarece acestea dețin un mare potențial pentru a spori atractivitatea regiunilor predominant rurale din împrejurimi care se confruntă cu un deficit de dezvoltare a talentelor. Individual sau ca grup, în parteneriat cu parteneri socio-economici (universități, centre de cercetare, instituții de formare profesională, întreprinderi și grupuri de întreprinderi mici), aceste orașe pot prezenta o serie de funcții pentru a stimula participarea persoanelor de vârstă adultă în cadrul forței de muncă locale și pentru a atrage noi locuitori, pentru a conecta mai bine zonele urbane și rurale în ceea ce privește furnizarea de servicii și facilități și pentru a contribui astfel la îmbunătățirea calității vieții și la revitalizarea teritoriilor din împrejurimi.

Cu strategii adecvate și abordări inovatoare combinate, unele dintre problemele menționate mai sus pot fi, de asemenea, transformate în oportunități. Pe măsură ce populația scade, oferta de locuințe poate depăși cererea, ceea ce poate duce la o creștere a numărului de proprietăți vacante și la o scădere a valorii proprietăților care poate fi atractivă pentru investitori și/sau poate atrage persoane mai tinere și familii care caută locuințe mai accesibile din punct de vedere financiar și o calitate a mediului mai bună în comparație cu centrele urbane. Zonele dezafectate pot fi transformate în locuințe și/sau în zone verzi, iar clădirile abandonate în spații de colaborare, funcții multifuncționale, grădinițe, teatre etc., reducând astfel extinderea urbană și distanțele de transport. Disponibilitatea unor noi mijloace de comunicare,

¹² A se vedea [sinteza politică](#) a Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene „[Orașe în declin](#)” din 1.11.2022.

¹³ Toate orașele cu cel puțin 250 000 de locuitori din UE și toate centrele regionale, înțelese ca fiind cele mai mari așezări aflate la o distanță de 45 de minute de mers cu mașina, au un spital, o instituție de învățământ secundar și acces la o serie de servicii (de exemplu, cinematografe, bănci, magazine), în timp ce multe alte zone urbane nu dispun de aceste servicii. Doar 50% dintre orașele cu o populație cuprinsă între 50 000 și 250 000 de locuitori au o universitate, în timp ce 90% dintre centrele regionale de această dimensiune au una (pentru mai multe detalii, a se vedea cel de-al [optulea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială](#)).

¹⁴ Această justificare va fi luată în considerare, în special în cadrul evaluării strategice privind „caracterul inovator și relevanța urbană” a propunerilor lor (a se vedea secțiunea 3.2 din [Ghidul IEDU-AI pentru solicitanți](#) pentru mai multe detalii privind procedura de selecție).

¹⁵ A se vedea [anexa](#) la Comunicare pentru lista completă a regiunilor NUTS-2 relevante.

cum ar fi internetul de mare viteză, combinată cu o congestie mai redusă, poate atrage, de asemenea, întreprinderi online și/sau lucrători nomazi. Aceste orașe ar putea fi, de asemenea, mai dispuse să testeze abordări inedite și noi experimente sociale, cum ar fi regruparea populației pentru a densifica anumite zone (cu scopul de a respecta modelul „orașului compact”) sau implicarea cetățenilor în procesul decizional aferent și/sau în coproiectarea și/sau coproducerea celor mai necesare servicii pentru a atrage sau a păstra talentele.

SUGESTII PENTRU AUTORITĂȚILE URBANE

Fără a fi prescriptivi în ceea ce privește răspunsul așteptat, care poate varia semnificativ de la un oraș la altul, având în vedere dimensiunea, caracteristicile și provocările interne, candidații sunt invitați să ia în considerare temele și aspectele enumerate mai jos atunci când își pregătesc propunerile de proiecte. Testarea măsurilor legate de mai multe dintre aceste teme și aspecte, în mod integrat este, de asemenea, posibilă și foarte recomandată în contextul temei prezentei cereri de propuneri.

Stimularea cererii pentru talente tinere și calificate în orașe, inclusiv prin:

- **Încurajarea diversificării economice a zonelor urbane vizate**, prin concentrarea asupra sectoarelor emergente cu o valoare adăugată mai mare dar și cu potențial, având în vedere caracteristicile economiei locale, eventual în lumina proceselor de descoperire a antreprenorilor și a abordărilor de specializare inteligentă;
- **Consolidarea spiritului antreprenorial local al tinerilor** prin intermediul unor programe financiare inovatoare care să sprijine crearea de întreprinderi nou-înființate sau de tip *spin-off* de către studenți rezidenți și/sau lucrători care au absolvit recent (în special femei), prin incubatoare de afaceri, mentorat și servicii conexe pentru întreprinderi.

Stimularea ofertei de talente tinere și calificate și a atractivității orașelor, inclusiv prin:

- **Promovarea de noi alianțe** între autoritățile urbane, întreprinderi, mediul academic, instituții de cercetare și/sau centre de formare profesională, *inter alia*, pentru:
 - elaborarea de programe de învățământ, burse, cursuri de formare la locul de muncă și asistența financiară conexă, cum ar fi garanțiile pentru tineret, în vederea remedierii neconcordanțelor de competențe între cererea pentru întreprinderi și forța de muncă disponibilă, precum și în vederea dobândirii competențelor asociate tranziției verzi și tranziției digitale;
 - încurajarea (accesului egal la) calificări și angajări pentru femei;
 - promovarea și organizarea integrării lucrătorilor cu înaltă calificare din UE și din afara UE.
- **Dezvoltarea de servicii care să favorizeze participarea la forța de muncă și calitatea vieții locuitorilor**, inclusiv prin proiecte comunitare care să crească capitalul social și să adapteze oferta de servicii la nevoile locale (pensionari, familii), inițiative care să contribuie la revitalizarea

spațiilor publice, la viața asociativă, culturală și/sau creativă a comunității și/sau să promoveze echilibrul de gen și solidaritățile între generații;

- **Îmbunătățirea accesului la locuințe accesibile din punct de vedere financiar și/sau facilitarea stabilirii și/sau relocării tinerilor lucrători și a familiilor acestora și/sau a cercetătorilor și/sau a absolvenților de studii postuniversitare care pot fi indispensabile pentru a susține un ecosistem de inovare viu;**
- **Reînnoirea și/sau redimensionarea mediului construit și a spațiului urban, precum și a infrastructurii publice și a serviciilor asociate prin:**
 - măsuri de renovare și/sau de reconfigurare a locuințelor vacante, a clădirilor istorice sau industriale sau de reconversie a zonelor dezafectate și a altor locuri abandonate similare în spații verzi contribuind, de asemenea, la îndeplinirea obiectivelor de neutralitate a carbonului din cadrul Pactului verde al UE;
 - noi modele de guvernare și financiare, punerea în comun a mijloacelor în cadrul dinamicii zonelor funcționale, pentru a conecta mai bine zonele urbane și rurale și/sau pentru a gestiona colectiv infrastructuri și servicii mai bine calibrate, la masa critică adecvată de populație și beneficiind de economii de scară, pentru orașe și teritoriile din jurul acestora;
 - măsuri de modernizare și de îmbunătățire a calității administrațiilor publice, a serviciilor de bază oferite populației, precum și de îmbunătățire a implicării transparente și participative a cetățenilor în procesul decizional.

OBIECTIVELE POLITICII DE COEZIUNE

- Obiectivul specific 1.1 pentru o Europă mai competitivă și mai inteligentă prin „dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adaptarea tehnologiilor avansate”;
- Obiectivul specific 1.2 pentru o Europă mai competitivă și mai inteligentă prin „valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice”;
- Obiectivul specific 1.3 pentru o Europă mai competitivă și mai inteligentă prin „intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive”;
- Obiectivul specific 1.4 pentru o Europă mai competitivă și mai inteligentă prin „dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat”;
- Obiectivul specific 4.1 pentru o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii prin „creșterea eficienței și incluziunii piețelor forței de muncă și facilitarea accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii sociale și prin promovarea economiei sociale”;

- Obiectivul specific 4.2 pentru o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin *„Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online”*;
- Obiectivul specific 4.3 pentru o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii prin *„promovarea incluziunii socioeconomice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri reduse și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate care să vizeze locuințele și serviciile sociale”*;
- Obiectivul specific 4.4 pentru o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii prin *„promovarea integrării socioeconomice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migranților, prin acțiuni integrate care să includă locuințele și serviciile sociale”*;
- Obiectivul specific 5.1 pentru o Europă mai aproape de cetățeni prin *„promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane”*.

INDICATORI DE REZULTAT ȘI DE REALIZARE

Propunerile de proiecte vor fi evaluate, printre alte criterii, în funcție de capacitatea lor de a obține rezultate credibile și de soliditatea metodologiei de măsurare a acestor rezultate.

În cadrul cererilor, autoritățile urbane pot face referire la oricare dintre indicatorii enumerați mai jos, ori de câte ori sunt relevanți pentru ideile lor de proiect. Lista nu este prescriptivă sau exhaustivă. Aceasta include indicatori care nu sunt corelați în mod explicit cu tema cererii de propuneri privind valorificarea talentelor în orașele în declin, dar care pot fi de ajutor pentru a exprima rezultate tangibile și care, prin urmare, merită luați în considerare. Astfel de indicatori ar trebui să fie completați de indicatori relevanți pentru proiectul specific.

Autoritățile urbane rămân libere să își definească proprii indicatori specifici pentru fiecare proiect în parte, ținând cont de cei enumerați, pentru a reflecta în modul cel mai clar și mai convingător schimbările pe care proiectul lor are potențialul de a le realiza.

Indicatori de realizare

- Produse și servicii noi create (*unitate de măsură*: produse/servicii noi);
- Infrastructura care beneficiază de sprijin (nouă, renovată, reconvertită sau modernizată) (*unitate de măsură*: infrastructuri sprijinite);
- Echipamente noi create și/sau care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură*: echipamente noi);
- Persoane care beneficiază de sprijin (formate, perfecționate, însoțite sau asistate) (*unitate de măsură*: persoane);

- Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari) (*unitate de măsură: întreprinderi*);
- Întreprinderi noi care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: întreprinderi noi*);
- Întreprinderi care cooperează cu organizații de cercetare (*unitate de măsură: întreprinderi care lucrează cu organizații de cercetare*);
- Capacitatea locuințelor sociale noi sau modernizate (*unitate de măsură: persoane*);
- Părțile interesate implicate în pregătirea și co-implementarea proiectului (*unitate de măsură: participări ale părților interesate*);
- Cetățeni implicați în pregătirea și co-implementarea proiectului (*unitate de măsură: persoane*).

Indicatori de rezultat

- Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin (*unitate de măsură: echivalent normă întreagă anual*);
- Utilizatori de servicii, produse și procese digitale publice noi și optimizate (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Întreprinderi noi aflate încă pe piață (*unitate de măsură: întreprinderilor*);
- IMM-uri care introduc inovații în materie de produse, procese, comercializare sau organizare, (*unitate de măsură: întreprinderi*);
- Cereri de înregistrare a mărcilor și desenelor sau modelelor (*unitate de măsură: cereri de înregistrare a mărcilor și desenelor sau modelelor*);
- Programe de ucenicie care beneficiază de sprijin în IMM-uri (*unitate de măsură: persoane*);
- Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele) (*unitate de măsură: participanții*);
- Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate de îngrijire a copiilor (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate (*unitate de măsură: utilizatori/an*);

- Număr anual de utilizatori ai locuințelor sociale modernizate și/sau clădiri reconvertite în locuințe sociale (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Număr anual de utilizatori ai centrelor de primire temporară noi sau modernizate (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Număr anual de utilizatori ai unităților de asistență medicală noi sau modernizate și/sau a unităților de asistență socială noi sau modernizate (*unitate de măsură: utilizatori/an*);
- Nivelul de participare atins în cadrul angajamentului cu comunitățile locale (informare, consultare, co-creare, co-decizie) (*unitate de măsură: procentul din populația locală implicată*).

4. FAZELE PROIECTULUI

Durata de viață a proiectului IEDU-AI constă în patru faze (pentru detalii, consultați Ghidul IEDU-AI):

- Pregătirea proiectului** (acoperită de o sumă forfetară) cuprinde toate activitățile legate de elaborarea cererii aferente proiectului și se încheie cu aprobarea proiectului în vederea finanțării de către autoritățile IEDU.
- Faza de inițiere a proiectului** (acoperită de o sumă forfetară) durează șase luni și începe după aprobarea oficială a proiectului. Este desprinsă de faza de implementare, se desfășoară înainte de începerea oficială a implementării proiectului și este dedicată exclusiv verificării pregătirii proiectului (inclusiv auditul *ex-ante*), precum și activităților de gestionare a proiectului pentru a crea condițiile necesare pentru o demarare și o implementare fără probleme a activităților proiectului.
- Faza de implementare a proiectului** durează 3,5 ani; aceasta începe după finalizarea cu succes a fazei de inițiere a proiectului și durează până la data aprobată pentru finalizarea implementării proiectului.

Vă rugăm să rețineți că există anumite diferențe în ceea ce privește durata pachetelor de lucru ale proiectului implementate în timpul fazei de implementare:

- **Pachetele de lucru „orizontale”:** gestionarea proiectului, monitorizare și evaluare, comunicare și capitalizare durează pe întreaga perioadă a fazei de implementare (3,5 ani). Se preconizează că în ultimele șase luni ale fazei de implementare (după pilotarea soluției inovatoare, respectiv, finalizarea implementării pachetelor de lucru tematic), pachetele de lucru „orizontale” se vor concentra pe: rezumarea și evaluarea activităților proiectului; pregătirea concluziilor proiectului; comunicarea, diseminarea și valorificarea ulterioară a rezultatelor proiectului și a lecțiilor învățate; pregătirea moștenirii proiectului prin reflectarea asupra perspectivelor de continuare și de

extindere a soluțiilor testate care s-au dovedit a fi de succes după încheierea finanțării IEDU-AI, adaptarea soluției inovatoare testate în orașele partenerilor de transfer și reproducerea acesteia în întreaga Europă și, de asemenea, se va concentra pe raportul final.

- **Pachetele de lucru tematice pot avea o durată maximă de 3 ani și ar trebui să se încheie cu 6 luni înainte de data de încheiere a fazei de implementare**, pentru a permite - așa cum s-a prezentat mai sus - o evaluare adecvată a implementării proiectului și a soluției inovatoare experimentate în vederea atingerii obiectivelor și a rezultatelor așteptate, pentru a încuraja activitățile de transfer și pentru a valorifica ulterior realizările proiectului. Evaluarea performanței proiectului și a soluției inovatoare testate este crucială pentru a permite extinderea în cadrul zonei urbane a proiectului și posibilitatea de reproducere a acestuia în alte orașe din Europa; prin urmare, ar trebui dedicată o perioadă de șase luni de la finalizarea experimentului pentru activități de evaluare.
 - **Pachetul de lucru aferent transferului începe cel mai târziu 12 luni de la data începerii proiectului și durează până la sfârșitul fazei de implementare**. Inițierea acestui pachet de lucru ar trebui să fie hotărâtă de autoritatea urbană principală și de partenerii de transfer după analizarea celui mai fezabil și mai benefic moment pentru lansarea cooperării. Acesta ar trebui să permită partenerilor de transfer să se implice la momentul cel mai oportun deja din timpul etapelor inițiale de implementare a unui proiect.
- iv. Faza **de închidere administrativă** (acoperită de o sumă forfetară) durează trei luni și se referă la toate activitățile administrative care au loc după faza de implementare pentru a închide proiectul și pentru a obține validarea notei explicative și a documentelor de raportare financiară. Vă rugăm să rețineți că este de așteptat ca, în această fază, reprezentantul (reprezentanții) proiectului IEDU-AI să fie în continuare disponibili pentru a participa la activitățile de valorificare și diseminare a cunoștințelor inițiate de Secretariatul permanent.

5. FUNDING PRINCIPII DE FINANȚARE

Principiul costurilor totale

IEDU-AI respectă principiul costurilor totale. Acest lucru înseamnă că, în timp ce proiectul primește cofinanțare din FEDR de până la 80% din costurile eligibile, fiecare partener (autorități urbane principale și asociate, parteneri de execuție și parteneri de transfer) care beneficiază de fonduri FEDR trebuie să asigure cel puțin 20% din contribuție publică sau privată pentru a-și completa bugetul fie din resurse proprii, fie din alte surse (dar nu din altă sursă de finanțare UE). Contribuția partenerilor poate fi sub formă de numerar și/sau în natură.

Plăți din FEDR

Schema de plată IEDU-AI se bazează în principal pe principiile plăților în avans din FEDR și, în cele din urmă, pe rambursarea costurilor care au fost efectiv efectuate:

- **O primă plată FEDR (avans)** reprezentând 50% din grantul din FEDR se efectuează către autoritatea urbană principală în termen de 90 de zile de la finalizarea cu succes a fazei de inițiere. Această primă plată în avans acoperă, de asemenea, cele două sume forfetare pentru pachetul de lucru „Pregătirea proiectului” și Faza de inițiere. Această sumă forfetară de 100 000 EUR reprezentând costuri totale eligibile (corespunzând la 80 000 EUR din FEDR) este compusă din suma forfetară de 25 000 EUR (corespunzând la 20 000 EUR din FEDR) pentru pregătirea proiectului și suma forfetară de 75 000 EUR (corespunzând la 60 000 EUR din FEDR) pentru faza de inițiere.
- **O a doua plată din FEDR (avans)** reprezentând 30% din grantul din FEDR se efectuează către autoritatea urbană principală după depunerea și aprobarea unei cereri de rambursare 1 care include cheltuielile proiectului validate de controlul de la primul nivel. Înainte de validarea de către controlul de la primul nivel, cheltuielile raportate trebuie să atingă cel puțin 35% din bugetul total al proiectului. În cazul în care cheltuielile proiectului validate de controlul de la primul nivel scad sub 35% din totalul costurilor eligibile, al doilea avans din FEDR se plătește pe bază proporțională.
- **O a treia plată din FEDR**, reprezentând maximum 20% din grantul din FEDR se efectuează către autoritatea urbană principală după aprobarea celui de-al patrulea raport anual de progres (final), aprobarea raportului calitativ final și validarea cheltuielilor proiectului în cadrul cererii de rambursare 2 de către controlul de la primul nivel. Raportul final anual de progres trebuie prezentat cel târziu la o lună după faza de implementare, iar cererea de rambursare financiară 2 (finală) trebuie prezentată împreună cu raportul calitativ final la sfârșitul fazei de închidere administrativă. În cazul în care cheltuielile proiectului validate de către controlul de la primul nivel se situează sub 100% din totalul costurilor eligibile ale proiectului, a treia plată din FEDR se realizează pe bază proporțională. Este important de reținut că cea de-a treia plată nu se mai bazează pe principiul plății în avans, ci pe principiul rambursării costurilor efectuate și plătite. Prin urmare, partenerii de proiect trebuie să își prefinanțeze cheltuielile în ultima fază de implementare a proiectului (neacoperite de avansul de 80% primit). Cea de-a treia plată acoperă și suma forfetară de 20 000 EUR reprezentând costuri eligibile (reprezentând 16 000 EUR din FEDR), care acoperă faza de închidere administrativă.

6. GENERAREA ȘI ELABORAREA PROIECTELOR

6.1 PARTENERIAT

După cum este prezentat în secțiunea 2 „Autorități eligibile - cine poate participa”, numai autoritățile urbane eligibile pot depune un formular de candidatură în cadrul unei cereri de propuneri IEDU-AI. În cadrul IEDU-AI, se așteaptă ca autoritatea urbană principală să fie direct implicată în experimentare și să joace un rol strategic de lider în dezvoltarea proiectului IEDU-AI prin stabilirea și prezidarea unui parteneriat de proiect puternic pentru ca acesta să devină viabil din punct de vedere tehnic, științific și financiar.

Parteneriatul de proiect implică:

- **Partenerii de execuție** - instituții și organizații-cheie capabile să contribuie la implementarea proiectului, având un rol activ în implementarea și finanțarea activităților proiectului prin contribuția financiară la proiect (partea din buget asigurată de un partener de proiect, respectiv, rata de cofinanțare);
- **Parteneri de transfer** - orașe interesate să învețe din experimentare și să reproducă soluția inovatoare, urmărind implementarea proiectului și oferind autorității urbane principale o perspectivă externă referitoare la transferabilitatea și posibilitatea de reproducere a soluției inovatoare experimentate;
- (dacă este cazul) **Autoritatea (autoritățile) urbană(e) asociată(e).**

Toți partenerii de proiect (autorități urbane principale sau asociate, parteneri de execuție și parteneri de transfer) care beneficiază de alocarea din FEDR trebuie să își asigure propriile contribuții.

Toți partenerii trebuie să fie din Uniunea Europeană (este posibilă implicarea unor parteneri de execuție din diferite țări, cu condiția ca aceștia să își aibă sediul în statele membre ale UE și să existe o justificare clară în ceea ce privește valoarea adăugată pentru proiect). De asemenea, se așteaptă ca toți partenerii implicați să își formalizeze colaborarea prin semnarea unui acord de parteneriat.

Autoritatea urbană principală

Proiectele ar trebui să demonstreze o asumare clară a responsabilității de către autoritatea urbană care este implicată activ în implementarea activităților și în parteneriatul local. IEDU-AI funcționează în baza unei autorități urbane principale responsabile pentru implementarea și gestionarea globală a întregului proiect. Autoritatea urbană principală are întreaga responsabilitate financiară și juridică față de

entitatea căreia i-a fost încredințată execuția. Alți parteneri de proiect își păstrează propria responsabilitate față de autoritatea urbană principală. Responsabilitățile parteneriatului reprezentat de autoritatea urbană principală sunt descrise într-o convenție de subvenționare încheiată între autoritatea urbană principală și entitatea căreia i-a fost încredințată execuția și în acordul de parteneriat care urmează să fie semnat de toți partenerii implicați după aprobarea proiectului (și de partenerii de transfer după ce aceștia sunt selectați). Autoritatea urbană principală ar trebui să asigure implicarea tuturor partenerilor de proiect în proiectarea și implementarea proiectului.

Autoritățile urbane asociate

Orice asociere existentă de autorități urbane (asocieri naționale/regionale de autorități urbane, pakte teritoriale sau asociații, districte de dezvoltare etc.) cu sau fără statut juridic de aglomerație organizată, precum și autorități urbane individuale fără un acord de cooperare formalizat, dar care doresc să solicite sprijin în comun în cadrul IEDU-AI trebuie să menționeze în formularul de candidatură o unitate administrativă locală ca autoritate urbană principală și celelalte unități administrative locale ca autorități urbane asociate. Autoritățile urbane asociate sunt responsabile de realizarea activităților specifice și de producerea livrabililor/rezultatelor aferente. Autoritățile urbane asociate beneficiază de o parte din bugetul proiectului și raportează costurile efectuate pentru realizarea activităților. Informații detaliate privind autoritățile urbane asociate (inclusiv statutul juridic, experiența și competențele, persoanele de contact etc.) trebuie furnizate în formularul de candidatură.

Se recomandă ca asocierile și/sau grupările de autorități urbane (fără statut de aglomerație organizată) care doresc să solicite sprijin să fie contigue din punct de vedere teritorial și să încerce să limiteze numărul de autorități urbane asociate implicate.

Autoritățile urbane asociate formalizează relația contractuală cu autoritatea urbană principală prin semnarea acordului de parteneriat în calitate de alți parteneri de proiect în urma aprobării proiectului.

Propunerea de noi forme de cooperare, de mijloace de mutualizare pentru a atinge masa critică dorită pentru un scop comun și, astfel, solicitarea de sprijin în cadrul unei cereri de propuneri IEDU-AI ca grup de autorități urbane este posibilă și, uneori, foarte recomandabilă pentru a promova dinamica zonelor urbane funcționale.

Partenerii de execuție

Dezvoltarea unor parteneriate puternice între organismele publice, sectorul privat și societatea civilă (inclusiv cetățeni și locuitori) este recunoscută pe scară largă ca fiind o piatră de temelie a dezvoltării urbane durabile. În funcție de problema care urmează să fie abordată și pe baza contextului local și a experiențelor anterioare, autoritățile urbane principale ar trebui să implice un mix diferit de parteneri relevanți (instituții, agenții - chiar dacă sunt deținute în totalitate de municipalitate/consiliile locale, institute de învățământ superior, parteneri din sectorul privat, investitori, instituții de cercetare, ONG-uri etc.), care sunt necesari pentru a oferi soluția inovatoare propusă, cu scopul de a atinge obiectivele proiectului și a asigura efecte pe termen lung în ceea ce privește durabilitatea și extinderea. Partenerii de execuție ar trebui să aibă o experiență și o expertiză relevante care să o completeze pe cea din cadrul autorității urbane principale și să adauge valoare întregului proiect. Pentru ca proiectele să abordeze

provocările percepute ca fiind cele mai presante de către părțile interesate și grupurile-țintă, pentru ca acestea să fie cu adevărat îndrăznețe, inovatoare și angajate să aplice soluțiile testate la o scară mai largă odată ce proiectul este finalizat, atunci ar trebui să urmărească să beneficieze de cunoștințele și expertiza care există în afara autorităților urbane în ecosistemul local, precum și de sprijinul investitorilor publici și/sau privați interesați să se asocieze.

Parteneriatul ar trebui să fie echilibrat și complementar în ceea ce privește competențele politice și tematice. Parteneriatele ar trebui să urmărească promovarea integrării orizontale (incluzând actori care se ocupă de diferitele dimensiuni ale provocării urbane care trebuie abordată) și verticale (incluzând diferite niveluri de guvernare). Nu există o soluție „unică pentru toate situațiile”. Solicitanții trebuie să fie conștienți de faptul că parteneriatele cu mai mult de 10 parteneri pot necesita eforturi și resurse suplimentare pentru a asigura o gestionare eficientă.

Orice organizație cu personalitate juridică poate avea rolul de partener de execuție în cadrul unui proiect IEDU-AI. Partenerii de execuție trebuie să dețină un rol activ în proiectarea și implementarea proiectului și sunt responsabili pentru realizarea activităților specifice și pentru producerea livrabilor/rezultatelor aferente. Partenerii de execuție dispun de o parte din bugetul proiectului și raportează costurile efectuate pentru realizarea activităților. Partenerii de execuție ar trebui să fie selectați cu respectarea principiilor transparenței și egalității de tratament. Firmele de consultanță care au ca obiectiv principal dezvoltarea și gestionarea de proiecte europene și organizațiile care nu au personal bugetat (declarând doar costurile de expertiză externă) nu au dreptul de a participa la un proiect în calitate de parteneri de execuție. Informații detaliate privind partenerii de execuție (inclusiv statutul juridic, experiența și competențele, persoanele de contact etc.) trebuie să fie furnizate în formularul de candidatură. În principiu, un partener de execuție poate fi implicat în mai multe propuneri de proiecte în cadrul aceleiași cereri de propuneri, cu condiția ca contribuția și valoarea adăugată în cadrul diferitelor proiecte să fie clar justificate.

Vă rugăm să rețineți că autoritățile urbane nu pot fi luate în considerare și înscrise ca parteneri de execuție, ci doar ca autorități urbane principale sau ca autorități urbane asociate, cu condiția să îndeplinească criteriile de eligibilitate enumerate mai sus.

Partenerii de transfer

Partenerii de transfer sunt autorități urbane care se alătură parteneriatului de proiect cu scopul de a trage învățăminte din experimentare. Se preconizează că fiecare proiect IEDU-AI va avea trei parteneri de transfer provenind din alte state membre ale UE decât autoritatea urbană principală.

Orice autoritate urbană a unei unități administrative locale definite în funcție de gradul de urbanizare (DEGURBA) al Eurostat ca oraș, localitate sau suburbie (corespunzător codului DEGURBA 1 sau DEGURBA 2 al Eurostat) și situată în Uniunea Europeană poate deveni partener de transfer. Nu este necesar un număr minim de locuitori (orașe de toate dimensiunile pot deveni parteneri de transfer).

Logica din spatele invitării partenerilor de transfer în cadrul parteneriatului de proiect este de a promova adaptabilitatea soluției testate la alte contexte urbane din UE și de a spori apoi șansele ca aceasta să fie reprodusă în străinătate și implementată la scară mai largă pe termen lung, eventual cu

finanțare din programele principale ale politicii de coeziune și, în special, din FEDR. În plus, ar putea contribui, de asemenea, la sprijinirea schimbului de cunoștințe între orașele din UE și la construirea unor relații pe termen lung între acestea. Implicarea în experimentare va permite partenerilor de transfer să își consolideze propriul potențial de inovare și să își sporească capacitatea de a implementa soluții inovatoare (atât în ceea ce privește conținutul, cât și procesul) și să pregătească procesul de adaptare și reproducere, în totalitate sau în parte, a soluției inovatoare testate în propriile orașe participând la activitățile de transfer și beneficiind de o soluție pe care o vor vedea materializându-se și aducând rezultate, dar și depășind probleme și obstacole care deschid calea către inovare.

Partenerii de transfer trebuie să fie identificați și selectați și se așteaptă ca aceștia să se angajeze în cadrul parteneriatului de proiect cel târziu în timpul fazei de inițiere. Cooperarea în cadrul transferului, implementată prin intermediul pachetului de lucru aferent transferului, trebuie să înceapă nu mai târziu de 12 luni de la începerea implementării proiectului. Partenerii de transfer vor avea un buget fix, care le va fi alocat

Implicarea grupurilor-țintă și a părților interesate extinse

La elaborarea proiectului IEDU-AI și pe parcursul tuturor fazelor proiectului, este necesar să se identifice și să se implice **grupul extins de părți interesate, în funcție de caracterul proiectului: comunități locale, parteneri sociali, întreprinderi, ONG-uri, experți, instituții, organizații, persoane fizice etc., precum și grupurile-țintă ale proiectului (respectiv, în funcție de proiecte: cetățeni, stagiați, persoane în căutarea unui loc de muncă, grupuri vulnerabile și/sau comunități marginalizate, utilizatori ai unui anumit serviciu sau administrație) , care pot influența sau pot fi influențate de proiect.** Identificarea părților interesate, înțelegerea influenței acestora asupra proiectului IEDU-AI și echilibrarea nevoilor și așteptărilor acestora sunt esențiale pentru succesul proiectului. Prin urmare, autoritățile urbane ar trebui să reunească toate părțile interesate relevante pentru a încadra mai bine problemele și nevoile, pentru a conveni asupra unei viziuni comune sau a unei schimbări dorite la care proiectul IEDU-AI ar trebui să contribuie și pentru a concepe soluții și acțiuni concrete care să abordeze problemele și să conducă la schimbarea dorită. Grupul extins de părți interesate beneficiază direct și/sau indirect de implementarea proiectului IEDU-AI, dar nu are un rol direct în aceasta și nu ar trebui să fie considerat partener al proiectului IEDU-AI. Prin urmare, acestea nu beneficiază de un buget specific alocat și nici nu au responsabilități explicite în implementarea proiectului, dar sunt considerate relevante și ar trebui să fie implicate în mod activ (co-creare) pentru a asigura o desfășurare eficientă și fără probleme a proiectului.

6.2 LOGICA DE INTERVENȚIE ȘI PLANUL DE LUCRU AFERENTE PROIECTULUI

Logica de intervenție a proiectului IEDU-AI este o reprezentare a unei înțelegeri clare și bine gândite a modului în care se așteaptă ca acțiunile planificate să conducă la schimbarea dorită și la rezultatele scontate. Este o modalitate de a descrie secvența logică dintre nevoile inițiale, informațiile utilizate, activitățile proiectului, realizările, rezultatele și impactul final. Este un instrument de structurare a intervențiilor complexe și de pregătire a evaluării unui proiect. Logica de intervenție descrie: care este

justificarea pentru existența intervenției/proiectului? Care sunt provocările/nevoile care au determinat intervenția? Care sunt problemele pe care intervenția este menită să le rezolve? Care este „schimbarea dorită”? Cum urmează să se realizeze aceste schimbări?

Logica de intervenție este compusă din componente strategice, operaționale și de monitorizare și de evaluare:

- Componentele strategice includ: obiectivul general, obiectivele specifice și rezultatele așteptate.
- Componentele operaționale includ: planul de lucru al proiectului, pachetele de lucru, activitățile, livrabilele și rezultatele.

Planul de lucru al proiectului explică „cum” se va desfășura proiectul dumneavoastră. Este o foaie de parcurs care reprezintă ghidul de implementare a proiectului dumneavoastră dacă acesta va fi finanțat. Planul de lucru este o defalcare a proiectului în etape majore denumite pachete de lucru, iar pachetele de lucru sunt defalcate în etape mai mici denumite activități. Activitățile conduc la livrabile, iar fiecare pachet de lucru conduce la unul sau mai multe rezultate.

Pachetele de lucru sunt elemente de bază ale planului de lucru, ele reprezintă principalii piloni ai proiectului și sunt compuse din activități conexe necesare pentru a furniza componente specifice ale proiectului și pentru a produce rezultate ale proiectului. Pentru a structura proiectul IEDU-AI ar trebui să se utilizeze următorul set de pachete de lucru:

- pachetul de lucru aferent fazei de pregătire și inițiere
 - pachetul de lucru aferent gestionării proiectului
 - pachetul de lucru aferent monitorizării și evaluării
 - pachetul de lucru aferent comunicării și capitalizării
 - pachetele de lucru aferente tematicii
 - pachetul de lucru aferent transferului
 - pachetul de lucru aferent închiderii
- Componentele de monitorizare și evaluare includ: indicatori de realizare și indicatori de rezultat.

6.3 SPRIJIN DIN PARTEA EXPERȚILOR

Fiecare proiect finanțat în cadrul IEDU-AI va beneficia de sprijinul unui expert IEDU. Mai exact, experții IEDU vor oferi proiectelor:

- consiliere și îndrumare la nivel strategic și operațional cu privire la proiect și la implementarea acestuia;
- asistență la elaborarea documentației și a rezultatelor proiectului, care vor surprinde și vor disemina realizările și perspectivele post-implementare (durabilitate, extindere și transferabilitate), experiența dobândită și bunele practici către un public mai larg, în vederea facilitării implementării celor mai de succes inovații în alte orașe din UE;
- participare și contribuție la activitățile de capitalizare și diseminare;
- asistență în implementarea pachetului de lucru aferent transferului.

Experții IEDU vor oferi sprijin și consiliere permanent, pe parcursul procesului de implementare a proiectelor, precum și în faza de închidere.

Experții IEDU sunt persoane care au cunoștințe aprofundate despre subiectele din domeniul urbanității relevante pentru fiecare cerere de propuneri, experiență în colaborarea cu autoritățile urbane în proiecte care implică investiții publice și realizarea efectivă a acestora, precum și o bună înțelegere a cadrului politicii de coeziune și o experiență dovedită în sprijinirea experimentării și a inovării urbane.

IEDU-AI acoperă în mod direct toate costurile legate de activitățile experților IEDU (inclusiv costurile de deplasare și cazare). Prin urmare, solicitanții nu trebuie să prevadă niciun buget în acest scop în formularul de candidatură.

6.4 TRANSFER

O noutate-cheie în comparație cu proiectele „Acțiuni urbane inovatoare” finanțate în perioada de programare 2014-2020 este încorporarea componentei de transfer transnațional ca parte integrantă a proiectelor IEDU-AI.

Este important de subliniat faptul că obiectivul principal al proiectelor IEDU-AI rămâne testarea de noi soluții inovatoare într-o anumită localitate, dar, cu această nouă componentă, se așteaptă ca procesele și rezultatele experimentării să fie urmate de orașe partenere din alte țări (parteneri de transfer). Un pachet de lucru aferent transferului dedicat este acum inclus în proiectele IEDU-AI, conținând activități, bugete, livrabile și rezultate specifice.

IEDU-AI a fost înființată pentru a identifica și a sprijini testarea de soluții inovatoare transferabile și adaptabile pentru a aborda probleme legate de dezvoltarea urbană durabilă la nivelul Uniunii Europene. De asemenea, își propune să colecteze și să împărtășească rezultatele experimentărilor (inclusiv prin sprijinirea activităților de transfer) pentru a stimula capacitățile de inovare și consolidarea cunoștințelor pentru toate zonele urbane din UE. Obiectivul este ca rezultatele proiectelor IEDU-AI să fie utilizate (reproduse, extinse) de alte orașe din UE, sporind impactul întregii inițiative, contribuind la elaborarea politicilor urbane la diferite niveluri, precum și la sprijinirea cooperării între zonele urbane europene.

Încorporarea componentei de transfer ar trebui să se concentreze pe:

- a permite partenerilor de transfer să urmărească planificarea și pilotarea soluției inovatoare testate,
- a permite partenerilor de transfer să analizeze contextele urbane locale proprii pentru a înțelege mai bine modul în care soluțiile inovatoare pot fi adaptate pentru a răspunde nevoilor și condițiilor locale,
- schimbul de cunoștințe și experiență între toți partenerii de proiect,
- împărtășirea unor informații critice care pot atât să aducă o perspectivă externă proiectului IEDU-AI, cât și să inspire partenerii de transfer,
- pregătirea, de către partenerii de transfer, a unei documentații care să poată fi utilizată la reproducerea viitoare a soluției inovatoare (studiu de fezabilitate și de oportunitate privind reproducerea și documentația de investiții),
- pregătirea, de către autoritatea urbană principală și de către partenerii săi de proiect, a moștenirii proiectului IEDU-AI sub forma unei soluții inovatoare IEDU-model, care să fie utilizat de alte orașe din UE interesate de soluția inovatoare.

Activitățile de mai sus pot fi realizate folosind următoarele **tipuri de metode de lucru**: vizite la fața locului, ateliere de lucru/întâlniri/discuții online sau offline, activități de evaluare *inter pares*, activități proprii ale partenerilor de transfer care să le permită acestora să valorifice în continuare învățămintele rezultate în urma schimbului de transfer, dar și să se pregătească pentru o viitoare reproducere a soluției inovatoare, precum și alte forme de lucru și cooperare dorite.

Se așteaptă ca partenerii de transfer să pregătească următoarele livrabile și rezultate în materie de învățare și investiții: **studiu privind capacitatea de transfer, studiu de fezabilitate a reproducerii și studiu de oportunitate** - (câte unul pentru fiecare partener de transfer). De asemenea, li se permite să finanțeze **documentația de investiții și implementarea unor investiții pilot la scară mică**.

Se așteaptă ca autoritatea urbană principală să pregătească un **model de soluție inovatoare IEDU** - un document final concentrat pe transferabilitatea și extinderea soluției inovatoare testate pentru a permite altor părți (nu numai partenerilor de transfer, ci și tuturor orașelor interesate din UE) să

cunoască rezultatele experimentării și să primească îndrumare cu privire la modul de abordare a reproducerii.

Bugetul total al pachetului de lucru aferent transferului va fi stabilit de către solicitantul IEDU-AI și ar trebui să includă:

- un buget alocat autorității urbane principale și partenerilor de execuție relevanți, care sprijină implementarea pachetului de lucru aferent transferului;
- bugete pentru fiecare partener de transfer sub forma unei sume forfetare (opțiuni simplificate privind costurile) în valoare de 150 000 EUR (reprezentând 120 000 EUR din FEDR și contribuție proprie de 30 000 EUR).

Autoritatea urbană principală deține responsabilitatea pentru identificarea și selectarea partenerilor de transfer pe care dorește să îi integreze în. Procesul de identificare a partenerilor de transfer ar trebui să înceapă încă din etapa de depunere a candidaturii, când candidaților li se solicită să identifice alte zone urbane europene care ar putea beneficia în urma reproducerii soluției propuse având în vedere condițiile favorabile pentru transfer (caracteristici similare, contexte) sau de a-și spori potențialul de inovare; să detalieze modul în care cei mai adecvați parteneri de transfer vor fi identificați și să precizeze potențialii parteneri de transfer, în cazul în care au fost deja identificați, împreună cu motivațiile/raționamentele care stau la baza acestora. Întrucât unul dintre obiectivele IEDU-AI este ca rezultatele proiectelor să fie utilizate de alte orașe, sporind impactul întregii inițiative și, întrucât ambiția IEDU-AI este de a spori posibilitatea de reproducere a soluțiilor inovatoare dezvoltate în cadrul proiectelor, este important ca proiectele aflate în etapa de depunere a candidaturii să poată demonstra un proces, o justificare și o motivație bine elaborate care să stea la baza selecției celor mai potriviți parteneri de transfer.

Partenerii de transfer trebuie să fie identificați cel târziu în timpul fazei de inițiere, iar finalizarea cu succes a fazei de inițiere este condiționată de semnarea, unor scrisori de intenție de către partenerii de transfer, ca cerință minimă.

Selecția partenerilor de transfer ar trebui să permită: (i) menținerea unui bun echilibru în ceea ce privește varietatea orașelor implicate în parteneriat [mărimea acestora (orașe mici, mijlocii, mari) și amplasamentul (regiuni mai puțin dezvoltate, în tranziție și mai dezvoltate)] și (ii) reunirea celor mai relevanți parteneri de transfer pentru calitatea activităților de reproducere. Prin urmare, **selecția partenerilor de transfer va urma o serie de principii directe:**

- partenerii de transfer provin din state membre ale UE diferite;
- cel puțin două dintre cele patru orașe implicate (autoritatea urbană principală + cei 3 parteneri de transfer) sunt situate în regiuni mai puțin dezvoltate sau în tranziție¹⁶;

¹⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

- parteneriatul include orașe de dimensiuni diferite.

6.5 CATEGORII DE COSTURI

Următoarele categorii de costuri pot fi utilizate în cadrul proiectelor IEDU-AI:

- Personal
- Birou și administrativ
- Deplasare și cazare
- Expertiză și servicii externe
- Echipament
- Lucrări de infrastructură și construcții

Pentru fiecare categorie de costuri, în Ghidul IEDU-AI este prevăzută o definiție, precum și îndrumare privind întocmirea bugetului și raportare. Partenerilor de proiect li se recomandă insistent să solicite consiliere din partea Secretariatului permanent în cazul în care există orice problemă legată de eligibilitatea cheltuielilor la care nu se răspunde prin prezentele norme. Vă rugăm să rețineți că valoarea cheltuielilor efectuate de partenerii de transfer este acoperită de o sumă forfetară.

Cheltuielile declarate în cadrul proiectului trebuie să fie auditate de un controlor de la primul nivel. Opinia independentă a controlorului de la primul nivel independent trebuie să se refere la legalitatea și regularitatea cheltuielilor declarate, la furnizarea produselor și serviciilor, la soliditatea cheltuielilor declarate și la conformitatea cheltuielilor și a operațiunilor cu normele IEDU-AI, UE și naționale. Deoarece controlul de la primul nivel este desemnat și achitat direct de către IEDU-AI, la stabilirea bugetului proiectului, parteneriatul de proiect nu ar trebui să prevadă niciun cost de control (de audit). Controalele la fața locului privind proiectele vor fi organizate de asemenea de către controlul de la primul nivel. Controlul la fața locului înseamnă că **controlul de la primul nivel va vizita efectiv proiectul și va verifica dacă anumite activități, achizițiile de servicii și produse, precum și investițiile, au avut loc efectiv în conformitate cu formularul de candidatură aprobat în timpul implementării și dacă au fost respectate reglementările aferente.**

Așa cum se menționează în principiile de finanțare, proiectele IEDU-AI urmează principiul „costurilor totale”: un proiect este cofinanțat din FEDR până la 80% din totalul costurilor eligibile, iar fiecare partener de proiect (autoritatea urbană principală sau asociată, partenerul de execuție și partenerul de transfer) care beneficiază de fonduri din FEDR trebuie să asigure o contribuție financiară pentru a-și completa bugetul până la obiectivul de contribuție (cel puțin 20% din costurile eligibile ale partenerului).

Când astfel de contribuții provin din surse private, acestea nu intră în contextul legislației privind ajutorul de stat. Când contribuțiile provin din surse publice și în măsura în care activitățile proiectului care nu sunt de natură economică, finanțarea unor astfel de activități nu va constitui ajutor de stat. Cu toate acestea, atunci când există contribuții din resursele publice ale unui stat membru al UE pentru proiecte care implică „activități economice”, respectiv, oferirea de bunuri și servicii pe piață, atunci astfel de proiecte trebuie proiectate astfel încât orice contribuție publică să respecte normele privind ajutorul de stat la toate nivelurile, adică fie la nivelul dezvoltatorului, contractorului și/sau operatorului proiectului sau al instalației. În astfel de cazuri, finanțarea publică furnizată ar trebui să fie în conformitate cu cerințele regulamentului *de minimis* sau cu condițiile stabilite în Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare (RGECA) sau în Decizia privind SIEG pentru serviciile de interes economic general.

Informații detaliate privind achizițiile publice și ajutorul de stat sunt furnizate în Ghidul IEDU-AI.

7. PROCESUL DE DEPUNERE A CANDIDATURII

Dosarul de candidatură pentru două cerere de propuneri IEDU-AI constă în următoarele:

- Prezența document **Termeni de referință** disponibil în toate limbile UE. Cu toate acestea, în caz de discrepanțe, vă rugăm să rețineți că versiunea în limba engleză prevalează.
- Ghidul IEDU-AI (disponibil numai în limba engleză), care trebuie consultat pe larg în ceea ce privește normele generale ale inițiativei.
- Ghidul tehnic pentru platforma de schimb electronică.
- Instrucțiunile detaliate privind modul de completare a formularului de candidatură, disponibile online în toate limbile UE în sistemul platformei de schimb electronice. Cu toate acestea, în caz de discrepanțe, vă rugăm să rețineți că versiunea în limba engleză prevalează.
- Documentul de lucru orientativ „Formularul de candidatură” (*Application Form Courtesy Working Document*) (o versiune de lucru a formularului de candidatură și a fișei de confirmare – un document Word disponibil numai în limba engleză), ca instrument de ajutor în procesul de redactare a cererii.

Toată documentația se găsește pe site-ul web al IEDU.

Procesul de depunere a candidaturii este 100% informatizat prin utilizarea platformei de schimb electronice (<https://eep.urban-initiative.eu/>). Solicitarea sprijinului constă în:

- **Formularul de candidatură:** formularul de **candidatură** trebuie completat utilizând platforma online (platforma de schimb electronică). Acesta este alcătuit din secțiuni care prezintă ideea proiectului și justificarea (inclusiv informații privind caracterul inovator al propunerii), parteneriatul (inclusiv autoritatea urbană principală, partenerii de execuție, partenerii de transfer și, dacă este relevant, autoritățile urbane asociate), principalele obiective și rezultatele așteptate, planul de lucru și bugetul propuse. Editarea și depunerea sunt posibile numai în timpul unei cereri de propuneri deschise. Solicitarea include o serie de linkuri, formule și verificări automate. Aceste caracteristici înseamnă că, în cazul în care formularul nu este completat corect (inclusiv dacă fișa de confirmare lipsește), apar mesaje de eroare și nu poate fi trimis. Acest lucru contribuie la reducerea semnificativă a riscului de a depune cereri neeligibile.
- **Anexă:** solicitanții pot încărca o anexă în sistemul platformei de schimb electronice, care va fi atașată la formularul de **candidatură**. Aceasta ar putea fi o hartă care prezintă zona de intervenție, un grafic, un infografic etc. Tipul și dimensiunea fișierului care urmează să fie anexat sunt specificate în Ghidul privind platforma de schimb electronică.
- **Fișa de confirmare:** fișa de confirmare este generată automat de platforma online în momentul completării sau după completarea formularului de candidatură. Aceasta trebuie să fie tipărită, semnată de un reprezentant legal al autorității urbane principale, scanată și încărcată în secțiunea H - „Fișa de confirmare” - a formularului de candidatură. Formularul de candidatură nu poate fi depus fără fișa de confirmare.

Se recomandă insistent ca solicitanții să completeze formularul de candidatură în limba engleză, deși acesta poate fi depus și în oricare dintre limbile oficiale ale UE. Ar trebui reținut faptul că evaluările strategice și operaționale vor fi efectuate pe baza versiunii în limba engleză a formularului de candidatură (tradusă în limba engleză de către un furnizor extern contractat de Secretariatul permanent, în cazul în care formularul de candidatură este prezentat într-o altă limbă). Calitatea traducerii nu va fi garantată de Secretariatul permanent și, prin urmare, este pe riscul solicitanților. În plus, convenția de subvenționare, gestionarea proiectului, raportarea oficială, livrabilele-cheie și toate comunicările cu entitatea căreia i-a fost încredințată execuția și cu Secretariatul permanent vor trebui să fie în limba engleză.

**Termenul limită pentru depunerea formularului de candidatură și a fișei de confirmare este
05.10.2023, ora 14.00 CEST**

8. PROCESUL DE SELECȚIE

După depunere, fiecare cerere este supusă unui proces de selecție organizat în următoarele etape:

1. Verificarea eligibilității
2. Evaluarea strategică
3. Evaluarea operațională

8.1 VERIFICAREA ELIGIBILITĂȚII

La închiderea cererii de propuneri IEDU-AI, Secretariatul permanent efectuează o verificare a eligibilității tuturor cererilor depuse referitoare la proiecte înainte de data limită a cererii de propuneri. Scopul verificării eligibilității este acela de a verifica conformitatea formularelor de **candidatură** primite și a anexelor acestora cu criteriile formale de eligibilitate, de a evita evaluarea ulterioară a unor cereri neeligibile și de a asigura egalitatea de tratament pentru toate propunerilor care urmează să fie selectate în vederea finanțării.

Criteriile de eligibilitate IEDU-AI sunt următoarele:

1. Formularul de **candidatură** a fost depus electronic prin intermediul platformei de schimb electronice înainte de termenul limită indicat în termenii de referință ai cererii de propuneri.
2. Formularul de **candidatură** este completat integral.
3. Solicitantul este o singură autoritate urbană a unei unități administrative locale definită în funcție de gradul de urbanizare ca oraș, localitate sau suburbie (corespunzător codului DEGURBA 1 sau DEGURBA 2 al Eurostat) cu o populație de cel puțin 50 000 de locuitori.

SAU

Solicitantul este o asocierie sau o grupare de autorități urbane cu statut juridic de aglomerare organizată, compusă din unități administrative locale, în care majoritatea (cel puțin 51%) locuitorilor locuiesc în unități administrative locale definite în funcție de gradul de urbanizare (DEGURBA) de Eurostat ca orașe, localități sau suburbii (corespunzător codului DEGURBA 1 sau DEGURBA 2) și în care populația totală combinată este de cel puțin 50 000 de locuitori.

SAU

Solicitantul este o asocierie sau o grupare de autorități urbane fără statut juridic de aglomerații organizate în care toate autoritățile urbane implicate (autoritatea urbană principală și autoritățile urbane asociate) sunt unități administrative locale definite în funcție de gradul de urbanizare (DEGURBA) al Eurostat ca orașe, localități sau suburbii (corespunzător codului DEGURBA 1 sau codului DEGURBA 2) și în care populația totală combinată (autoritatea urbană principală și autoritățile urbane asociate) este de cel puțin 50 000 de locuitori.

4. Perioada de eligibilitate este respectată: data de încheiere a proiectului respectă cerințele din cadrul cererii de propuneri și al Inițiativei.
5. Sunt respectate cerințele bugetare maxime (maximum 5 milioane EUR din FEDR) și principiul cofinanțării (minimum 20% din contribuție asigurat de parteneriat).
6. Toți partenerii implicați (autoritatea urbană principală, autoritățile urbane asociate și partenerii de execuție) provin din state membre ale UE.
7. În cazul unei asocieri sau al unei grupări de autorități urbane fără statut juridic de aglomerație organizată, în formularul de candidatură se prezintă o autoritate urbană principală și autoritățile urbane asociate.
8. Autoritățile urbane solicitante (autorități urbane principale și/sau autorități urbane asociate) sunt implicate într-o singură propunere de proiect în cadrul aceleiași cereri de propuneri.
9. Autoritățile urbane solicitante (autorități urbane principale și/sau autorități urbane asociate) nu au fost selectate și nu au beneficiat de finanțare privind aceeași temă în cadrul unei cereri de propuneri anterioare IEDU-AI.
10. O fișă de confirmare nemodificată și semnată corespunzător de către reprezentantul legal al autorității urbane principale este încărcată în platforma de schimb electronică, în secțiunea „Fișă de confirmare” a formularului de candidatură.

Dacă nu sunt îndeplinite toate cerințele stabilite mai sus, cererea este considerată neeligibilă și nu se efectuează nicio altă evaluare. Solicitanții vor fi notificați la sfârșitul verificării eligibilității cu privire la decizia privind cererea depusă (continuarea sau nu a procedurii).

8.2 EVALUAREA STRATEGICĂ

Cererile care sunt declarate eligibile și admisibile vor face obiectul unei evaluări strategice efectuate de un grup de experți externi. Evaluarea strategică reprezintă **70%** din ponderea acordată evaluării globale a proiectului și constă în următoarele criterii:

- **Caracterul inovator și relevanța** (30%) În ce măsură solicitantul poate să demonstreze că propunerea de proiect reprezintă o soluție nouă care are valoare adăugată în legătură cu tema

cererii de propuneri? În ce măsură este soluția relevantă pentru contextul local și pentru obiectivele politicii de coeziune?

- **Parteneriat și co-creare** (12%) În ce măsură parteneriatul este relevant și solid pentru a implementa soluția propusă și pentru a obține rezultatele așteptate. În ce măsură propunerea permite participarea semnificativă și co-crearea din partea părților interesate, a grupurilor-țintă și a cetățenilor?
- **Caracterul măsurabil al rezultatelor și impactul** (12,5%) În ce măsură rezultatele așteptate sunt specifice și realiste și reflectă impactul așteptat al proiectului asupra contextului local, precum și asupra beneficiarilor/utilizatorilor finali?
- **Sustenabilitate și extindere** (8%) În ce măsură va aduce proiectul o contribuție durabilă la abordarea provocării identificate? În ce măsură soluția propusă va fi autonomă după data de încheiere a proiectului și are potențialul de a fi extinsă dacă se dovedește a fi de succes?
- **Transferabilitatea proiectului** (8%) În ce măsură proiectul va avea potențialul de a fi transferabil în alte zone urbane din Europa?

Întrebările orientative de evaluare pentru fiecare criteriu sunt prezentate în Ghidul IEDU-AI, capitolul 3.2 „Procesul de selecție”.

Ca urmare a evaluării strategice, grupul de experți externi elaborează o evaluare a cererilor și le clasifică pe baza punctajului obținut în urma evaluării strategice. În acord cu CE, candidaturile preselectate în clasamentul general trec la următoarea etapă, cea de evaluare operațională. La finalul procesului de evaluare strategică, solicitanții sunt notificați cu privire la decizia privind cererea depusă (continuarea sau nu a procedurii).

8.3 EVALUAREA OPERAȚIONALĂ

Evaluarea operațională este efectuată de Secretariatul permanent și reprezintă **30%** din ponderea acordată evaluării globale a proiectului. Principalul obiectiv al evaluării operaționale este de a evalua soliditatea propunerii, respectiv: dacă este justificată, realistă, consecventă și coerentă, completă, dacă este pregătită pentru a fi gestionată în mod eficient și implementată rapid și dacă prezintă un bun raport calitate-preț. În cadrul evaluării operaționale sunt evaluate următoarele criterii:

- **Concepția și logica proiectului** (12%) În ce măsură sunt elementele planului de lucru (activități, livrabile, rezultate, indicatori) complete, realiste, consecvente și coerente? În ce măsură va conduce concepția proiectului propus la realizarea obiectivelor și a rezultatelor așteptate?
- **Fezabilitatea și disponibilitatea operațională a proiectului** (8%) În ce măsură propunerea se dovedește a fi fezabilă (pentru a fi implementată în intervalul de timp specificat) și disponibilă din punct de vedere operațional?

- **Dispozițiile organizatorice și capacitate operațională** (5%) În ce măsură sunt adecvate activitățile de gestionare și comunicare și sprijină implementarea generală a proiectului?
- **Bugetul** (5%) În ce măsură este bugetul coerent și proporțional?

Întrebările orientative de evaluare pentru fiecare criteriu sunt prezentate în Ghidul IEDU-AI, capitolul 3.2 „Procesul de selecție”.

După evaluarea operațională, un comitet de selecție realizează selecția finală. La sfârșitul procesului de evaluare operațională, solicitanții vor fi notificați cu privire la decizia luată.

8.4 SISTEMUL DE ACORDARE A PUNCTAJULUI ÎN CADRUL EVALUĂRII

Un sistem de punctaj este utilizat pentru a ajuta în procesul decizional. Fiecărui criteriu evaluat i se atribuie un punctaj de la 1 la 10; astfel se obține un punctaj mediu pentru fiecare proiect. Se utilizează următoarea scală de punctaj:

9-10 - excelent

7-8 - bun

5-6 - adecvat

3-4 - slab

1-2 - foarte slab

Vă rugăm să rețineți că, dacă un proiect obține un punctaj mai mic sau egal cu 4 la oricare dintre criteriile de evaluare, acesta este automat respins și nu va fi procesat în continuare.

Sistemul de acordare a punctajului se aplică ținând cont nu numai de calitățile specifice ale fiecărei propuneri de proiect, ci, în spiritul unui proces competitiv, și luându-se în considerare, comparativ, celelalte propuneri de proiect depuse în cadrul aceleiași cereri de propuneri. Din acest motiv, solicitanților propunerilor de proiecte care nu au fost preselectate pentru evaluarea operațională sau care nu au fost aprobate în cele din urmă nu li se comunică punctajul obținut, ci comentarii detaliate pentru toate criteriile evaluate.

Solicitanții de finanțare trebuie să rețină că faptul de a reprezenta un proiect selectat în urma procesului de selecție nu le conferă automat dreptul de a primi grantul UE corespunzător. În cazul în care condițiile definite în timpul fazei de inițiere a proiectului nu sunt îndeplinite (considerând că proiectul nu este suficient de pregătit pentru a fi operaționalizat), entitatea căreia i-a fost încredințată execuția își rezervă dreptul de a înceta proiectul și de a-l elimina de pe lista proiectelor aprobate de IEDU-AI (pentru mai multe detalii, consultați Ghidul IEDU-AI, capitolul 4 „Faza de inițiere și contractare”).

8.5 CRITERII DE EXCLUDERE PENTRU SOLICITANȚII DE GRANTURI

În conformitate cu Regulamentul Financiar¹⁷, solicitanții pot fi excluși de la procedura de acordare a granturilor dacă autoritatea urbană principală sau persoanele care au competențe de reprezentare, de decizie sau de control în cadrul autorității urbane principale sau persoanele care sunt esențiale pentru implementarea proiectului se află în una sau mai multe dintre următoarele situații de excludere:

- procedurile de faliment, insolvență sau lichidare,
- încălcarea obligațiilor privind plata impozitelor sau a contribuțiilor la asigurările sociale,
- abatere profesională gravă, inclusiv falsificarea informațiilor,
- fraudă,
- corupție,
- comportament legat de o organizație criminală,
- spălare de bani sau finanțarea terorismului,
- infracțiuni teroriste sau infracțiuni în legătură cu activitățile teroriste,
- exploatarea prin muncă a copiilor sau alte infracțiuni privind traficul de persoane,
- nereguli,
- crearea unei societăți fictive sau faptul de a fi o societate fictivă.

În timpul procesului de depunere a candidaturii, toți solicitanții trebuie să prezinte, împreună cu formularul de candidatură, o declarație care să confirme că autoritatea urbană principală și partenerii de proiect nu se încadrează în niciunul dintre criteriile de excludere menționate mai sus. Această declarație este inclusă în fișa de confirmare atașată la formularul de candidatură în platforma de schimb electronică. Vă rugăm să rețineți că fișa de confirmare trebuie să fie semnată corespunzător de către reprezentantul legal al autorității urbane principale pentru ca cererea să fie considerată eligibilă în timpul verificării eligibilității.

Pe parcursul procedurii de selecție și înainte de decizia finală a comitetului de selecție privind acordarea grantului, Secretariatul permanent verifică solicitanții în sistemul de detectare timpurie și excludere (EDES), sistemul instituit de Comisia Europeană pentru a consolida protecția intereselor financiare ale

¹⁷ Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>

Uniunii și pentru a asigura o bună gestiune financiară¹⁸. În cazul în care o autoritate urbană principală este detectată în EDES, Secretariatul permanent notifică solicitantul, care are apoi posibilitatea de a prezenta un memoriu în apărare înainte de decizia finală a comitetului de selecție, în conformitate cu principiul proporționalității.

9. FAZA DE ÎNȚIERE ȘI CONTRACTARE

Faza de inițiere acoperă primele șase luni înainte de faza de implementare a proiectului. Scopul acesteia este de a asigura faptul că sunt îndeplinite toate condițiile administrative pentru un început fără probleme și eficient al implementării proiectului și de a oferi garanții privind nivelul de pregătire a proiectului (gestionarea proiectului, implementarea proiectului, administrarea riscurilor). Principalele aspecte abordate în această fază sunt instruirile privind gestionarea proiectului (inclusiv prezentarea cadrului de raportare și de monitorizare), îndeplinirea cerințelor administrative și juridice pentru demararea proiectului, integrarea recomandărilor comitetului de selecție, auditul *ex-ante* și verificarea pregătirii. Faza de inițiere vizează, de asemenea, stabilirea unei cooperări fructuoase între echipa responsabilă de gestionarea proiectului și Secretariatul permanent.

Verificarea gradului de pregătire a proiectului este un proces încorporat în faza de inițiere pentru a preveni pe cât posibil problemele majore neașteptate în timpul implementării proiectului. Verificarea gradului de pregătire a proiectului este efectuată atât de către controlul de la primul nivel în timpul auditului *ex-ante*, cât și de către Secretariatul permanent și acoperă întreaga gamă de aspecte manageriale, administrative, financiare și operaționale care ar putea afecta buna execuție a proiectului și obținerea rezultatelor vizate de acesta. Verificarea gradului de pregătire examinează, de asemenea, dacă proiectul dispune de o strategie fiabilă și de un nivel de anticipare suficiente în ceea ce privește temele abordate în secțiunea privind administrarea riscurilor din formularul de candidatură (respectiv, gestionarea proiectului, capacitatea umană de a implementa proiectul, gradul de pregătire în ceea ce privește procedurile de achiziții publice, calendarul realist, mediul juridic pentru implementarea proiectului, documentația referitoare la investiții, amplasamentul și autorizațiile administrative...).

Dacă faza de inițiere nu este finalizată cu succes în termenul propus de șase luni (oricare dintre etapele menționate mai sus nu este finalizată sau un rezultat negativ al auditului *ex-ante* și/sau al verificării gradului de pregătire), entitatea căreia i-a fost încredințată execuția are dreptul de a-l încheia (considerând că acest concept nu este suficient de pregătit pentru a fi operaționalizat) și de a-l elimina de pe lista proiectelor aprobate de IEDU-AI. În acest caz, se plătesc proiectului doar cele două sume forfetare pentru faza de pregătire a proiectului și faza de inițiere. Dacă faza de inițiere este întreruptă înainte de a fi finalizată (de exemplu, proiectul se retrage), numai suma forfetară prevăzută pentru costurile de pregătire a proiectului va fi eliberată către autoritatea urbană principală.

¹⁸ Articolul 142, Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii.

O fază de inițiere finalizată cu succes este condiția *sine qua non* pentru a primi finanțarea din FEDR pentru implementare și pentru a demara faza de implementare a proiectului.

10. CUM SĂ OBȚINEȚI ASISTENȚĂ

Personalul Secretariatului permanent va fi pregătit să ofere asistență solicitanților cu privire la orice întrebări tehnice pe care le-ar putea avea în timpul cererii de propuneri IEDU-AI - detalii pot fi găsite pe site-ul web al IEDU. În plus:

- Secretariatul permanent va organiza seminarii pentru candidați în diferite orașe din Europa. Datele și locurile de desfășurare a seminariilor pentru candidați se găsesc pe site-ul web al IEDU. În cadrul acestor seminarii, participanții vor avea posibilitatea de a programa întâlniri bilaterale cu membri ai Secretariatului permanent și/sau cu reprezentanți ai CE pentru a discuta ideea lor de proiect.
- Vor fi organizate seminarii online privind aspecte specifice ale elaborării și depunerii proiectelor.
- Pe site-ul web al IEDU este disponibilă o secțiune online de întrebări și răspunsuri și vor fi organizate consultări bilaterale online.
- Dosarul de candidatură [format din: termenii de referință, Ghidul IEDU-AI, Ghidul tehnic pentru platforma de schimb electronică, instrucțiunile detaliate privind modul de completare a formularului de candidatură disponibil online în toate limbile UE pe sistemul platformei de schimb electronice și documentul de lucru orientativ „Formularul de candidatură” (*Application Form Courtesy Working Document*)] sunt disponibile pe site-ul web al IEDU.

11. DATE-CHEIE

- **31/05/2023** - lansarea doua cereri de propuneri IEDU-AI
- **06/2023 – 09/2023** - seminarii pentru candidați și consultări online
- **05/10/2023 (ora 14.00 CEST)** - data limită pentru depunerea formularelor de candidatură
- **05/2024** - data indicativă pentru decizia finală de aprobare a proiectelor
- **11/2024** - data de încheiere a etapei de inițiere

- 01/12/2024 - data de începere a implementării pentru toate proiectele aprobate

Așteptăm cu nerăbdare să vă citim propunerile de proiecte în curând!